

Tilinpäätösanalyysi: Case

Henkilöstöpalveluyritys X Oy

Kimmo Korhonen

Opinnäytetyö

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULUOPINNÄYTETYÖ

Tiivistelmä

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Työn tekijä Kimmo Korhonen	
Työn nimi Tilinpäätösanalyysi: Case Henkilöstöpalveluyritys X Oy	
Päiväys 19.9.2012	Sivumäärä/Liitteet 69/3
Ohjaaja(t) Sirpa Grönholm	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t)	
Tiivistelmä	
<p>Opinnäytetyön aihe on valtakunnallisen henkilöstöpalveluja tarjoavan yrityksen tilinpäätösanalyysi. Yrityksestä käytetään työssä nimeä X Oy. Tilinpäätösanalyysi on yrityksen virallisten tilinpäätösten pohjalta tehty tutkimus, jonka tavoitteena on arvioida yrityksen kannattavuutta, maksuvalmiutta, vakavaraisuutta ja kassavirtojen riittävyyttä. Tutkimuksessa verrataan tutkittavan yrityksen taloudellisia lukuja toiseen saman toimialan yritykseen, jota kutsutaan työssä nimellä Y Oy.</p> <p>Opinnäytetyö koostuu teoreettisen viitekehyksen ja empiirisen tutkimuksen yhdistelmästä. Työssä perehdytään case-yrityksen vuosien 2006–2011 tilinpäätöksiin ja analysoidaan yritystä prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen, trendianalyysin ja tunnuslukuanalyysin keinoin. Lisäksi tehdään kassavirta-analyysi.</p> <p>Prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen ja trendianalyysin mukaan yrityksen liikevaihto ja tilikauden tulos ovat kehittyneet vaihtelevasti kuuden vuoden tarkastelujaksolla. Vuonna 2011 yritys on vähentänyt kuluja, jonka myötä se on pystynyt paremman kustannustehokkuuden avulla lisäämään liikevaihtoa ja tulosta. Tunnuslukuanalyysin mukaan yrityksen taloudellinen tilanne on hyvä. Yrityksen kannattavuus on erittäin hyvällä tasolla ja kilpailijaan verrattuna erinomainen. Myös maksuvalmius ja vakavaraisuus yrityksessä ovat hyvällä tasolla. Yrityksen vuoden 2011 kassavirrat ovat riittäneet kattamaan liiketoiminnan kulut ja ovat mahdollistaneet pitkäaikaisen vieraan pääoman lyhentämisen sekä kassavarojen kasvattamisen.</p> <p>Opinnäytetyö tarjoaa kattavan teoriataustan tilinpäätösanalyysin laatimiseksi. Tutkimustulokset ovat julkaistujen tilinpäätösten perusteella laskettuja ja antavat yrityksen tilanteesta luotettavan kuvan. Tutkimuksen luotettavuus perustuu tarkkoihin laskelmiin todellisten lukujen pohjalta.</p>	
Avainsanat Tilinpäätösanalyysi, trendianalyysi, tunnuslukuanalyysi, kassavirtalaskelma.	

SAVONIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
THESIS
Abstract

Field of Study Social Sciences, Business and Administration			
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration			
Author(s) Kimmo Korhonen			
Title of Thesis Financial Statement Analysis: Case Henkilöstöpalveluyritys X Oy			
Date	19.9.2012	Pages/Appendices	69/3
Supervisor(s) Sirpa Grönholm			
Client Organisation/Partners			
<p>This thesis project examined financial statements of a Finnish nationwide company operating the field of human resources. In this thesis the company is called X Oy. The financial statement analysis is based on the official balance sheets and its goal is to evaluate the company's profitability, liquidity, solvency and sufficiency of the cash flows. The study also compares the company's financial data to another company which is operating in a same field. The other company is called Y Oy.</p> <p>The thesis comprises a combination of a theoretical and empirical part. In the study the financial statement analysis consists of a percentage analysis of the closing of accounts a trend analysis and key ratio analysis. The data is derived from the official balance sheets from 2006 to 2011. In addition, a cash flow calculation is provided.</p> <p>The percentage and trend analysis show that the company's turnover and profit have developed inconsistently during the six-year period. In the year 2011 the company has decreased its expenses with an improved efficiency as regards the expenses thus resulting in a higher turnover and profit. The key ratio analysis shows that the company's financial performance is good. The profitability is on a good level and excellent when compared to the competitor. Also the liquidity and solvency in the company are on a solid level. The Cash flows have sufficed to cover the company's operating expenses and also permitted to amortize the long-term debt. Furthermore, the liquid cash funds have also increased.</p> <p>The present study provides a comprehensive theoretical framework on the preparation of a financial statement analysis. The research results are derived from the official balance sheet data and they provide a reliable view of the official balance sheets and they will give a reliable image of the company's financial situation. The reliability of the study is based on exact calculations using authentic company data.</p>			
Keywords Financial statements analysis, trend analysis, key ratio analysis, cash flow.			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	7
1.1	Opinnäytetyön tausta ja tavoite	7
1.2	Opinnäytetyön rakenne	8
1.3	Kuvaus yrityksestä	9
2	Tilinpäätösanalyysi	11
2.1	Tunnuslukuanalyysi, tilinpäätösanalyysi ja yritystutkimus	11
2.2	Tilinpäätösanalyysin vaiheet.....	14
3	Oikaistu tuloslaskelma ja tase	16
3.1	Oikaistu tilinpäätös Yritys X	18
3.2	Oikaistu tilinpäätös Yritys Y	21
4	Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös	25
4.1	Yritys X prosenttilukumuotoinen tilinpäätös	26
4.2	Yritys Y prosenttilukumuotoinen tilinpäätös	30
4.3	Yritysten X ja Y vertailu	33
5	Trendianalyysi	35
5.1	Tuloslaskelman trendianalyysi Yritys X.....	35
5.2	Taseen trendianalyysi Yritys X.....	37
6	Tunnuslukuanalyysi	40
6.1	Kannattavuuden tunnusluvut	41
6.1.1	Liiketulosprosentti	42
6.1.2	Nettotulosprosentti	43
6.1.3	Kokonaispääoman tuotto-prosentti	44
6.1.4	Sijoitetun pääoman tuotto-prosentti.....	46
6.1.5	Oman pääoman tuotto-prosentti	47
6.2	Maksuvalmiuden tunnusluvut.....	48
6.2.1	Quick ratio.....	48
6.2.2	Nettokäyttöpääomaprocentti	50
6.3	Vakavaraisuuden tunnusluvut.....	51
6.3.1	Omavaraisuusaste	51
6.3.2	Suhteellinen velkaantuneisuus	52
6.3.3	Gearing-prosentti	54
7	Kassavirtalaskelma.....	56
7.1	Yrityksen X kassavirtalaskelma 2011	58
7.1.1	Myynnin kassaanmaksut	59

7.1.2 Toimintajäämä	60
7.1.3 Rahoitusjäämä.....	61
7.1.4 Investointijäämä	61
7.1.5 Rahoituserien muutokset	62
7.2 Kassavirtalaskelman tunnusluvut	63
7.2.1 Rahoitusjäämäprosentti	63
7.2.2 Lainojen hoitokate	64
7.2.3 Rahoituskulujen hoitokate	65
8 Johtopäätökset.....	66
LÄHTEET	69

LIITTEET

Liite 1 Yritys X Oy virallinen tilinpäätös

Liite 2 Yritys Y Oy virallinen tilinpäätös

Liite 3 Finnveran toimialatilasto 2006–2009: Työllistämistoiminta

1 JOHDANTO

Yrityksen taloutta voidaan tarkastella perinteisesti virallisen tilinpäätöksen tietojen perusteella. Liikevaihto ja tilikauden tulos kertovat tilinpäätöksen tarkastelijalle yrityksen toiminnan laajuuden ja yhden tilikauden kannattavuuden. Tilinpäätöksestä käy ilmi erilaisia eriä, kuten esimerkiksi liiketoiminnan tuotot, liiketoiminnan kulut, pysyvät ja vaihtuvat vastaavat sekä oma ja vieras pääoma. Tiedot antavat suuntaa yrityksen taloudellisen tilanteen arviointiin, mutta eivät yksistään riitä antamaan täysin tarkkaa kuvaa yrityksen tilanteesta.

Tilinpäätösanalyysi on kehitetty viemään yritysten taloudellisen tilanteen tarkastelua syvemmälle. Tilinpäätösanalyysi soveltuu yrityksen peräkkäisten tilikausien ja samalla toimialalla toimivien yritysten keskinäiseen vertailuun. Näin voidaan saada tietoa yksittäisen yrityksen talouden kehittymisestä ja siitä, mitä se on tänä päivänä. Vertailu saman toimialan yrityksiin antaa tietoa yrityksen tilanteesta toimialan sisällä. Tilinpäätösanalyysin tunnuslukuanalyysin tunnuslukuja voidaan myös verrata toimialatilastoihin, joita esimerkiksi Finnvera on julkaissut internet-sivuillaan.

1.1 Opinnäytetyön tausta ja tavoite

Opinnäytetyön aiheena on tilinpäätösanalyysi. Opinnäytetyö keskittyy valtakunnallisesti toimivan henkilöstöpalveluyritys X Oy:n taloudelliseen arviointiin tilinpäätösanalyysin avulla. Analyysimuotoina tarkoitetaan prosenttilukumuotoista tilinpäätöstä, trendianalyysiä ja tunnuslukuanalyysia. Näiden perinteisten analyysimuotojen lisäksi tutkimus sisältää kassavirtalaskelman, joka selventää yrityksen yhden tilikauden kassavirtojen riittävyyden liiketoiminnan pyörittämiseen.

Tilinpäätösanalyysi tehdään vuosien 2006–2011 julkaistujen virallisten tilinpäätösten perusteella. Työn tarkoitus on tutkia yrityksen kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta ja arvioida niiden kehitystä kuuden vuoden tarkastelujaksolla. Tilinpäätösanalyysille syvyyden luomiseksi on valittu vertailuyritys Y Oy, joka toimii samalla toimialalla. Tutkimuksessa käytetään kilpailijan samoilta tilikausilta julkaistuja virallisia tilinpäätöksiä kuin tutkittavalla yrityksellä. Tarkoituksena on yrityksen X Oy taloudellisten lukujen vertailu ja arviointi saman toimialan hieman suurempaan yritykseen.

Työn keskeisin tavoite on saada mahdollisimman oikea kuva tutkittavan yrityksen taloudellisesta tilanteesta, erityisesti kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden osalta. Myös yrityksen tunnuslukujen vertaaminen kilpailijaan ja toimialatilastoihin luovat lisäarvoa tutkimukselle. Yritysten välisen vertailun tarkoituksena on tutkia kuinka hyvin yrityksen X talous kestää vertailua kokoluokkaa suuremman yrityksen Y vastaaviin taloudellisiin lukuihin. Tavoitteena on myös tehdä kassavirtalaskelma yrityksen X, vuoden 2011 tilinpäätöksen perusteella ja arvioida kassavirtojen riittävyyttä toiminnan pyörittämisessä. Tutkimuksessa käytettävä yhden vuoden tarkastelujakson tarkoituksena on saada selville viimeisimmän tilikauden kassavirrat, jolloin olen työskennellyt yrityksessä.

Opinnäytetyössä tutkittava yritys on nimetty nimellä X Oy, koska yritys ei toimi työn toimeksiantajana. Yritys on valittu työhön sen vuoksi, että on kiinnostavaa tutkia yritystä, jonka palveluksessa olen työskennellyt. Tutkimuksen tuloksilla saadaan perspektiiviä yrityksen todelliseen tilanteeseen ja samalla myös vertailtavuutta heidän suurimpaan kilpailijaansa nähden. Näin saadaan perspektiiviä työllistämistoimintaa harjoittavien yritysten taloudelliseen tilanteeseen.

1.2 Opinnäytetyön rakenne

Työ muodostuu rakenteellisesti siten, että toisessa kappaleessa perehdytään tilinpäätösanalyysin tarkoitukseen, taustoihin, käyttäjiin ja vaiheisiin. Kappale koostuu teoriasta perustuvasta tiedosta, joka on muodostettu tätä opinnäytetyötä tukeväksi kokonaisuudeksi.

Kolmannessa kappaleessa, sivulla 14, tutustutaan tilinpäätöksen oikaisuihin ja teoriausta on valittu tukemaan tutkimuksessa käytettävien yritysten tilinpäätöksiä. Kappaleessa esitetään yritysten oikaistut tilinpäätökset ja kerrotaan mahdollisista oikaisu-toimenpiteistä. Neljäs kappale muodostuu prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen teoriasta ja yritysten X ja Y prosenttilukumuotoisista tilinpäätöksistä. Kappaleessa analysoidaan tilinpäätöserien suhteellisia osuuksia ja vertaillaan eroja yritysten välillä.

Viidennessä kappaleessa, sivulla 34, tutustutaan tilinpäätöksen trendianalyysiin. Teorian ja yrityksen X trendianalyysin avulla tuodaan esiin yrityksen peräkkäisten tilikausien vertailtavuus ja arvioidaan tilinpäätöserien kehittymistä.

Kuudes kappale sisältää tunnuslukuanalyysin, jossa alaluvut muodostuvat kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnusluvuista. Kappaleessa käsitellään eri tunnuslukuja ja suoritetaan vertailua yritysten ja toimialan välillä.

Viides kappale muodostuu kassavirtalaskelman teoriasta ja esimerkistä. Kassavirtalaskelman esimerkki on muodostettu yrityksen X vuoden 2011 tilinpäätöksen perusteella. Kappaleessa esitetään kassavirtalaskelma ja syyt eri erien syntymiselle. Kappaleessa esitetään myös kassavirtalaskelman tunnuslukuanalyysi. Viimeinen kappale 8 kokoaa koko opinnäytetyön tärkeimmät asiat yhteen tiivistetysti. Esitän kappaleessa johtopäätökset tutkittavan yrityksen taloudellisesta tilanteesta

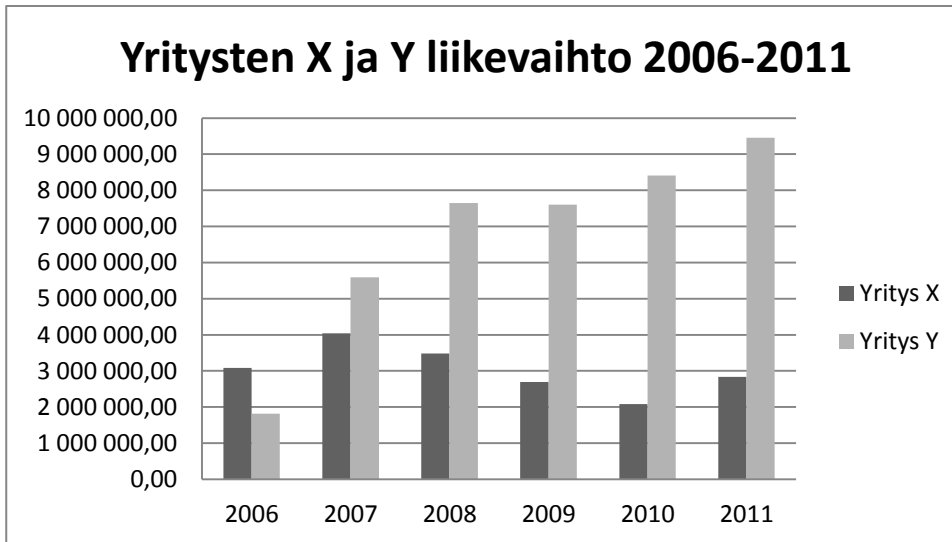
1.3 Kuvaus yrityksestä

Henkilöstöpalveluyritys X Oy on valtakunnallisesti toimiva yritys, jonka toimialana on henkilöstövuokraus. Lisäksi yritys tarjoaa asiakkailleen rekrytointi- ja taloushallintopalveluja. Pääasiallisesti yrityksen asiakkaina ovat palvelualojen yritykset, jotka tarvitsevat ulkopuolista työvoimaa toimintansa pyörittämiseen.

Yritys X Oy on toiminut henkilöstövuokrauksen parissa 1990-luvun alkupuolelta lähtien ja on sen jälkeen pyrkinyt laajentamaan toimintaansa ympäri Suomen. Yrityksellä on toimipisteitä monissa suurimmissa Suomen kaupungeissa, joissa hoidetaan asiakkaiden palvelu alueellisesti. Henkilöstöpalveluyritys X Oy:n liikevaihto oli vuonna 2011 2,8 miljoonaa euroa ja voitto 115 000 euroa. Yritys työllistää 100 henkilöä ympäri Suomen.

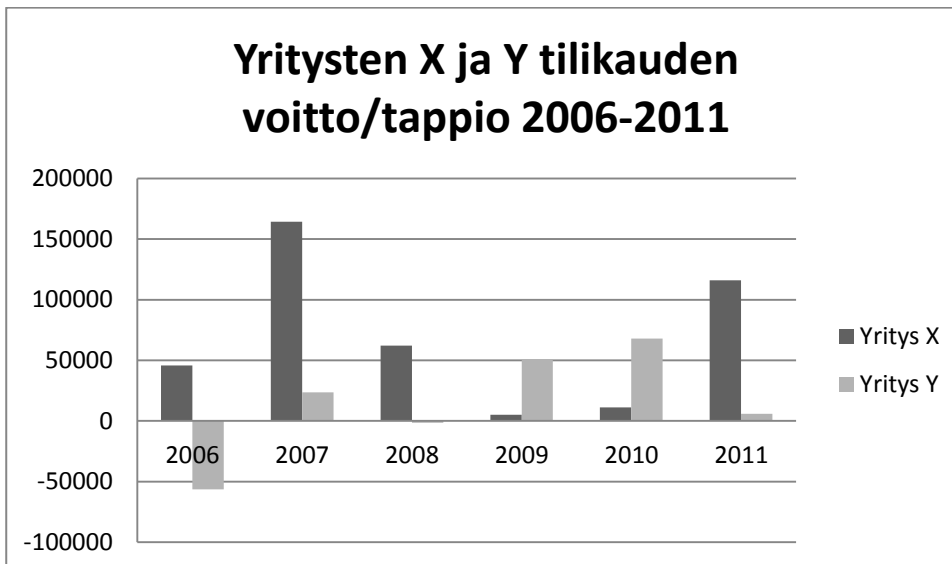
Kilpailijayritys Y toimii samalla toimialalla ja vuokraa henkilöstöä samankaltaisiin asiakasyrityksiin valtakunnallisesti. Yrityksen Y liikevaihto oli vuonna 2011 9,4 miljoonaa euroa ja tilikauden voitto oli noin 5800 euroa.

Seuraavassa kuviossa on esitetty yritysten X ja Y vuosien 2006—2011 liikevaihdot. Yritysten liikevaihdoista voidaan todeta, että kohdeyritys X:n liikevaihto on ollut vuonna 2006 suurempi kuin vertailuyrityksellä Y. Vuodesta 2007 lähtien yrityksen Y liikevaihto on kasvanut, kun taas yrityksen X liikevaihto on pienentynyt tasaisesti. Vuonna 2011 yritys X on tehnyt yli 6 miljoonaa euroa pienemmän liikevaihdon kuin Y.

KUVIO 1. Yritysten X ja Y liikevaihto 2006—2011.

Liikevaihdon suurista eroista huolimatta, yritys X on tehnyt vuonna 2011 huomattavasti suuremman positiivisen tuloksen kuin Y (KUVIO 2). Kuuden vuoden tarkastelujaksolla kohdeyritys X on tehnyt positiivista tulosta, kun taas yrityksellä Y vuodet 2006 ja 2008 ovat olleet tappiollisia.

KUVIO 2. Yritysten X ja Y tilikauden voitto/tappio 2006—2011.

2 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysi mittaa ja arvioi kriittisesti yrityksen kannattavuutta, rahoitusta ja taloudellisia toimintaedellytyksiä tilinpäätösinformaation perusteella. Analyysin suorittajan asettamat tavoitteet ja saman alan yritykset toimivat vertailuperusteena tilinpäätösanalyysille. Tilinpäätöksen analysoinnissa keskeisiksi avaintekijöiksi voidaan määrittellä tilinpäätöksen pohjalta lasketut tunnusluvut ja niiden muutosten vertailu tietyllä ajanjaksolla. Analyysin tarkastelulle lisäarvoa tuo vertailu saman toimialan yrityksen saman vuoden lukuihin ja toimialakohtaisiin keskiarvoihin. Kannattavuuden ja sen kehittymiseen liittyvien riskien arviointi on yksi tilinpäätösanalyysin keskeisimmistä pyrkimyksistä. Vakavaraisuutta pyritään yleisesti arvioimaan pidemmän aikavälin rahoitukseen liittyvien riskien myötä. Maksuvalmiutta tarkastellaan yleensä lyhyemmällä aikavälillä ja pyritään selvittämään rahoituksen riittävyden riskejä. (Niskanen & Niskanen 2003, 8).

2.1 Tunnuslukuanalyysi, tilinpäätösanalyysi ja yritystutkimus

Tilinpäätösanalyysi voidaan mieltää labeasti tulkittuna sisällöltään samaksi kuin tunnuslukuanalyysi ja yritystutkimus, mutta niiden välillä voidaan todeta selviä painotuseroja (Kinnunen, Leppiniemi, Martikainen & Virtanen 2000, 95.) Näitä kolmea eri termiä pidetään erillisinä analyysityypeinä ja tilinpäätösanalyysi sijoittuu niiden väliin. (Niskanen & Niskanen 2003, 9).

Analyysimuodoista tunnuslukuanalyysi on yksinkertaisin ja suppein. Sen avulla pyritään kuvaamaan yrityksen taloutta muutamien valikoitujen mittareiden avulla pelkistetyksi. Tunnuslukuanalyysille on ominaista, että se ei ota kantaa taloudellisen menestyksen tekijöihin vaan pyritään kuvaamaan toiminnan taloudellisia seurauksia tilinpäätöstietojen perusteella. (Kinnunen ym. 2000, 95-96.) Tunnuslukuanalyysin tuottamaa informaatiota käytetään osana tilinpäätösanalyysiä ja yritystutkimusta. (Niskanen & Niskanen 2003, 9.)

Tilinpäätösanalyysi on tunnuslukuanalyysiä kehittyneempi muoto, joka tarkastelee yrityksen taloutta ja sen kehittymistä kattavammin käyttäen useita erilaisia tunnuslukuja ja muita menetelmiä. Tilinpäätösanalyysille on ominaista, että pelkkien tunnuslu-

kujen lisäksi pyritään myös arvioimaan taustoja niiden takana. Yksityiskohtaisempi arviointi antaa tietoa siitä, onko tunnusluvuista saadut arvot satunnaisia vai kertovatko ne jotain pidemmän aikavälin muutoksista. Tilinpäätösinformaation puutteellisuuden vuoksi tunnuslukujen taustalla olevien tekijöiden selvittäminen on yleensä vaikeaa, koska tilinpäätösanalyysijä laativat yleensä yrityksen ulkopuoliset tahot ja täten yksityiskohtaisia tietoja yrityksen taloudellisen menestymiseen vaikuttavista tekijöistä ei ole. (Niskanen & Niskanen 2003, 10.)

Yritystutkimus on perusteellinen läpileikkaus yrityksen taloudesta. Se pyrkii selvittämään yrityksen taloudelliseen menestykseen johtaneet syyt liiketoiminnassa. Edellytyksenä hyvälle yritystutkimukselle on rahaprosessiin liittyvien tilinpäätöstietojen perusteellinen ja kattava analysointi ja reaali prosessiin liittyvien taustatekijöiden syvällinen selvittäminen. Yritystutkimus ei pelkästään pyri menneisyyden analysointiin vaan myös tulevien lähivuosien ennusteisiin, jolloin johtopäätöksiä tehdään ennakoitujen tilinpäätösten ja niiden perusteella tehtyihin tunnuslukuennusteisiin. Näihin tarvittavia tietoja ilmenee vain harvoin yritysten julkistamista tilinpäätöksistä, jolloin yritystutkimuksen tietoperustana käytetään yrityksen sisäisiä julkistamattomia tietoja. (Kinnunen ym 2000, 96.)

Tilinpäätösanalyysillä on monta eri käyttäjäryhmää, joista jokaisella on omat odotuksensa ja kiinnostus yrityksestä saatavalle taloudelliselle informaatiolle (Niskanen & Niskanen 2003, 13). Näistä käyttäjäryhmistä keskeisimpiä ovat:

- omistajat, sijoittajat ja analyytikot
- yrityksen johto
- työntekijät
- rahoittajat
- tavarantoimittajat
- asiakkaat
- viranomaistahot esimerkiksi verottaja

Sidosryhmien kiinnostuksen kohteet yrityksen tilinpäätösanalyysin suhteen vaihtelee sidosryhmän mukaan (Kallunki & Kytönen 2007, 17).

Tilinpäätösinformaation keskeisin käyttäjä on yrityksen omistajat. Omistajilla tarkoitetaan pääsääntöisesti yrityksen nykyisiä omistajia, mutta voidaan myös tarkoittaa mahdollisia tulevia omistajia eli sijoittajia. Omistajien ryhmä voi olla kaiken kattava ryhmä erityyppisiä sijoittajia yksittäisistä piensijoittajista suuriin kansainvälisiin sijoitusyhtiöihin. Omistajilla voi olla erilaisia tavoitteita sijoituksilleen yrityksessä. He voivat olla kiinnostuneita sijoituksesta saatavasta tuotosta suhteessa riskeihin tai sijoituksen mukaan saatavasta päätäntävällästä yrityksessä. Tuotoista kiinnostunutta omistajaa kiinnostavat erityisesti kannattavuuden tunnusluvut ja osingonmaksukyky. (Niskanen & Niskanen 2003, 13–14.)

Yrityksen johto käyttää tilinpäätösinformaatiota hyväkseen operatiivisten-, investointi- ja rahoituspäätösten tueksi. Johtoa kiinnostaa tilinpäätösinformaatio eri näkökulmista. Esimerkiksi liiketoimintasektoreittain lasketut tulosprosentit kertovat yrityksen johdolle parhaimmat katteet ja mahdolliset investointien kohteet. Rahoitusrakennetta kuvaavat tunnusluvut paljastavat, kuinka paljon yritys voi nostaa vierasta pääomaa suhteessa tavoiteltuun omavaraisuusasteeseen. Henkilökohtaiset tulos- ja voittopalkkiot voivat olla myös syy yrityksen johdon kiinnostuneisuuteen yrityksen tilinpäätösinformaatiosta. (Niskanen & Niskanen 2003, 14.)

Yrityksen talous kiinnostaa henkilökuntaa esimerkiksi työpaikan säilyvyyden näkökulmasta. Yrityksen tilinpäätös on tärkeä informointiväline, koska siitä käy ilmi yrityksen kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius. Henkilökunnan mielenkiinto näitä lukuja kohtaan kasvaa kun yrityksellä on käytössään tulos- ja voittopalkkiojärjestelmiä. (Niskanen & Niskanen 2003, 15.)

Rahoittajia kiinnostaa yrityksen tilinpäätöksen sisältö kun tehdään luottopäätös. Rahoitustarkastus edellyttää luottopäätöksen tekemiselle luottotutkimusta, joka sisältää tilinpäätösanalyysin kolmelta vuodelta. Yrityksen velkojen takaisinmaksukyky on rahoittajien kiinnostuksen kohteena, jolloin he tarkastelevat yrityksen maksuvalmiutta, kannattavuutta ja vakavaraisuutta. Rahoittajien mielenkiinto yrityksen tilinpäätökseen ei rajoitu pelkästään luoton myöntämiseen vaan myös sen jälkeiseen aikaan. Rahoittajat voivat asettaa lainoille kovenantteja eli sopimusvakuuksia, joiden tarkoituksena on yleisesti asettaa rajoja esimerkiksi yrityksen rahoitusrakenteelle, likviditeetille tai osatulokselle. Jos yritys ei noudata rahoittajan asettamia rajoja, voi lainan myöntäjä muuttaa lainaehjoja tai mahdollisesti myös irtisanoa lainan. Kovenanttien asettami-

nen vaatii rahoittajalta säännöllistä seurantaa ja analysointia yrityksen taloudellisesta tilanteesta. (Niskanen & Niskanen 2003, 16.)

Tavarantoimittajat ovat kiinnostuneita yrityksen maksuvalmiudesta eli lyhyen aikavälin velvoitteiden suoriutumisesta. On hyvin yleistä, että tavarantoimittajat hankkivat asiakkaistaan luottoluokituksen, joka yleensä perustuu tavalla tai toisella tilinpäätösinformaatioon. (Niskanen & Niskanen 2003, 17.)

Viranomaiset ovat erittäin kiinnostuneita yrityksen tilinpäätöksestä. Esimerkiksi verotajaa kiinnostaa yrityksen kannattavuus, koska yritykset maksavat veroa, joka määräytyy voittojen mukaan. (Niskanen & Niskanen 2003, 17.)

2.2 Tilinpäätösanalyysin vaiheet

Tilinpäätösanalyysi voidaan jaotella kolmeen eri vaiheeseen, jotka muodostuvat pääasiallisesti teknisestä toteutuksesta ja analysoinnista.

Tilinpäätösanalyysin ensimmäisessä vaiheessa analyysin perustiedot eli tuloslaskelma, tase ja liitetiedot muokataan standardoiduksi lähdeaineistoksi, jotta tilinpäätösinformaatiota pystytään vertailemaan muiden yritysten tai saman yrityksen edellisten tilikausien välillä. Tätä kutsutaan oikaistuksi tilinpäätökseksi. (Niskanen & Niskanen 2003, 19.)

Toisessa vaiheessa analyysin tekijä määrittelee mittauskohteet ja niiden mukaiset analyysimenetelmät sen mukaisesti, mitä analyysillä halutaan mitata, mitä menetelmiä on käytössä ja mitä menetelmiä on perusteltua käyttää. (Niskanen & Niskanen 2003, 19.)

Kolmas vaihe sisältää yrityksen taloudellisen menestyksen tutkimisen erilaisten tekniikoiden ja vertailukohteiden avulla. Analyysitekniikat voidaan luokitella prosenttiluku- tai kumutoisten tilinpäätösten laadintaan, trendianalyysiin, tunnuslukuanalyysiin ja kasvavirta-analyysiin. (Niskanen & Niskanen 2003, 19.)

Vaikka tilinpäätösanalyysin tekemisessä tekninen toteutus nousee isoon rooliin, se ei ole kuitenkaan ole sen itsetarkoitus. Teknistä toteutustakin tärkeämpi osa on eri menetelmien avulla saatujen tunnuslukujen arviointi ja niiden taustalla olevien syy-seuraussuhteiden selvittäminen. Vertailu on tärkeä osa tilinpäätösanalyysia. Analyysi voidaan jaotella vertailukohteiden perusteella tiettyä vuotta koskevaan ajalliseen poikkileikkausanalyysiin ja peräkkäisten vuosien aikasarja-analyysiin. Ajallisessa poikkileikkausanalyysissä yritystä verrataan tiettyä ajanjaksona muihin saman toimialan yrityksiin. Yrityksen taloudellisen tilan tarkasteluun tärkeä väline on aikasarja-analyysi, jonka avulla voidaan tutkia talouden kehittymistä useamman vuoden aikana. (Niskanen & Niskanen 2003, 20.)

3 Oikaistu tuloslaskelma ja tase

Tilinpäätösanalyysin kannalta oleellista on tuloslaskelman ja taseen oikaiseminen. Sen tarkoituksena on saada vertailukelpoista tilinpäätöstietoa eri vuosien ja eri yritysten välille. Tämä tarkoittaa sitä, että samat oikaisutoimenpiteet suoritetaan kaikille vuosille ja vertailtaville yrityksille, jotta tilinpäätösanalyysin tulokset ovat keskenään vertailukelpoisia ja luotettavia. (Kallunki & Kytönen 2007, 42.)

Nykyisen kirjanpitolain perusteella virallisessa tuloslaskelmassa ei enää nykyisin esitetä käyttökatetta, mutta yritystutkimusneuvottelukunnan mukaisessa oikaistun tuloslaskelman kaavassa se on yhä säilytetty. Muut oikaistun tuloslaskelman välitulokset eroavat myös virallisesta tuloslaskelmasta. Oikaistun tuloslaskelman liiketulos kertoo varsinaisen liiketoiminnan tuloksen siihen liittyvien kustannusten jälkeen, ennen rahoitustuottoja ja -kuluja ja veroja. Nettotulos kertoo tuloksen ennen satunnaisia eriä ja niiden jälkeistä tulosta kutsutaan kokonaistulokseksi. (Niskanen & Niskanen 2003, 61.)

Liikevaihto koostuu kirjanpitolain mukaan yrityksen varsinaiseen liiketoimintaan liittyvistä myyntituotoista, joista on vähennetty arvonlisävero, muut välittömästi myyntiin liittyvät verot ja myönnetyt alennukset. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 14.)

Liiketoiminnan muut tuotot kirjanpitolaki määrittelee laajasti. Niin virallisessa tuloslaskelmassa kuin oikaistussa tuloslaskelmassa liiketoiminnan muiksi tuotoiksi määritellään sellaiset tuotot, jotka ovat luonteeltaan samankaltaisia kuin liikevaihto. Tällaisia tuottoja voivat olla esimerkiksi vuokratuotot, jos yrityksen toimialana ei ole vuokraus-toiminta. (Niskanen & Niskanen 2003, 63.)

Vertailukelpoisuuden kannalta on tärkeää, että liiketoiminnan muihin tuottoihin liittyvät ja eri vuosien kannattavuusvertailua vaikeuttavat kertaluonteiset tuotot siirretään satunnaisiin tuottoihin. Myös kokonaisesta toimialasta luopumisen yhteydessä saadut myyntivoitot ovat satunnaisia tuottoja. Aine- ja tarvikekäyttö lasketaan vähentämällä virallisen tuloslaskelman aine- ja tarvikeostoista niiden varaston lisäys tai lisäämällä ostoihin niiden vähennys (YTN 2005, 15).

Liiketoiminnan muut kulut sisältävät yrityksen varsinaiseen toimintaan liittyvät erät joita tuloslaskelmassa ei ole erikseen mainittu. Liiketoiminnan muita kuluja voivat olla esimerkiksi vuokrat, leasingmaksut, markkinointikulut ja hallintopalveluiden kulut. Omaisuuden myyntitappiot kuuluvat liiketoiminnan muihin kuluihin, mutta jos yritys luopuu kokonaisesta toimialasta, sen yhteydessä syntyneet myyntitappiot on kirjattava satunnaisin kuluihin. (YTN 2005, 17.)

Tuloslaskelmasta käy ilmi yrityksen poistosuunnitelman mukaiset tilikauden poistot. Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat pysyvien vastaavien hankintameno- ja niiden käyttöikäen. Poikkeamat tilikauden pituudessa ei vaikuta poistojen määrän korjailuun oikaistussa tilinpäätöksessä, koska ne lasketaan tilinpäätöksessä kuukausitarkkuudella omaisuuden käyttöajalta. (YTN 2005, 19.)

Muut korko- ja rahoitustuotot sisältävät tuottoja vaihtuvien vastaavien saamisista ja rahoitusarvopapereista ja niistä johtuvista kurssieroista. Oikaisutarve syntyy jos yrityksen tuloslaskelmasta ilmenee kurssivoittoja ja ne siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa kohtaan kurssierot. (YTN 2005, 20.)

Korkokulut ja muut rahoituskulut ovat raha-, luotto-, ja vakuutuslaitoksille tai muille luotonantajille maksettuja vieraan pääoman kuluja. Kurssitappiot ja rahoitusinstrumenttien käyvän arvon alentumiset voivat myös sisältyä tähän erään. Kurssitappiot oikaistaan kohtaan kurssierot. (YTN 2005, 21.)

Välittömät verot oikaistussa tuloslaskelmassa sisältävät virallisen tuloslaskelman erät tuloverot ja muut välittömät verot. Nettotulokseen vaikuttavina veroina huomioidaan vain ne, jotka ovat aiheutuneet tilikauden tuloksesta. Aikaisempien tilikausien saadut veronpalautukset tai maksetut lisäverot ovat satunnaisia eriä oikaistussa tuloslaskelmassa ja ne siirretään satunnaisiin tuottoihin tai kuluihin. (YTN 2005, 21–22.)

3.1 Oikaistu tilinpäätös Yritys X

Yrityksen X oikaistu tuloslaskelma vuosina 2006–2011 näyttää seuraavalta:

TAULUKKO 1. Yritys X Oy:n oikaistu tuloslaskelma.

Yritys X

OIKAISTU TULOSLASKELMA	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liikevaihto	3 086 501,60	4 041 195,02	3 483 931,96	2 693 489,65	2 080 860,86	2 838 559,59
Liiketoiminnan muut tuotot	55 865,66	61 542,20	66 569,51	64 815,30	79 119,32	79 942,33
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	3 142 367,26	4 102 737,22	3 550 501,47	2 758 304,95	2 159 980,18	2 918 501,92
Aine- ja tarvikekäyttö	12 858,12	9 537,08	3 591,78	1 303,00	90,00	0,00
Ulkopuoliset palvelut	82 618,99	80 419,44	126 526,18	77 573,63	48 468,78	32 158,49
Henkilöstökulut	2 708 117,33	3 506 690,55	3 014 793,05	2 431 314,37	1 874 569,80	2 522 275,89
Liiketoiminnan muut kulut	251 244,56	260 917,59	304 911,47	220 077,42	207 629,72	198 888,56
Valmisteveraston lisäys/vähennys						
KÄYTTÖKATE	87 528,26	245 172,56	100 678,99	28 036,53	29 221,88	165 178,98
Suunnitelman mukaiset poistot	22 896,83	20 230,36	17 997,52	12 184,21	8 168,69	6 439,01
LIIKETULOS	64 631,43	224 942,20	82 681,47	15 852,32	21 053,19	158 739,97
Muut korko- ja rahoitustuotot	9 349,67	10 919,12	15 605,28	7 706,54	790,62	1 507,47
Korkokulut ja muut rahoituskulut	11 636,38	12 831,71	13 669,14	15 134,11	5 401,57	3 660,54
Välittömät verot	16 609,41	58 730,58	22 438,46	3 331,59	5 307,20	40 666,74
NETTOTULOS	45 735,31	164 299,03	62 179,15	5 093,16	11 135,04	115 920,16
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
KOKONAISTULOS	45 735,31	164 299,03	62 179,15	5 093,16	11 135,04	115 920,16
Poistoeron lisäys/vähennys						
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys						
Muut tuloksen oikaisut						
TILIKAUDEN TULOS	45 735,31	164 299,03	62 179,15	5 093,16	11 135,04	115 920,16

Yrityksen X virallisen tuloslaskelman perusteella liiketoiminnan muille tuotoille ei aiheudu oikaisutoimenpiteitä, joten liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot voidaan siirtää sellaisinaan oikaistuun tuloslaskelmaan.

Yrityksen X liiketoiminta on luonteeltaan sellaista, ettei sillä ole aine- ja tarvikevarastoja lainkaan. Tämän vuoksi virallisen tuloslaskelman erien uudelleenryhmittelyä ei tarvita vaan aine- ja tarvikeostot siirtyvät sellaisinaan oikaistuun tuloslaskelmaan. Ulkopuoliset palvelut ja henkilöstökulut ovat kulueriä, jotka eivät vaadi oikaisua ja ne voidaan siirtää sellaisinaan oikaistuun tuloslaskelmaan. Laskennallista palkkakorjausta ei ole tarpeellista tehdä, koska kyseessä ei ole henkilöyhtiö.

Virallisesta tuloslaskelmasta ja sen liitetiedoista ei käy ilmi mitään liiketoiminnan muihin kuluihin liittyvää seikkaa, joka aiheuttaisi toimenpiteitä erien uudelleenryhmittelylle. Erät voidaan siirtää sellaisinaan oikaistuun tuloslaskelmaan.

Yrityksen X tilinpäätöksen liitetiedoista ilmenee, että tarkastelujakson tilikausilla sen suunnitelman mukaiset poistot ovat koneiden ja kaluston osalta 25 % menojäännös-poistoja ja muiden pitkävaikutteisten menojen osalta 20 % tasapoistoja viiden vuoden ajan. Poistot ovat suhteessa pysyvien vastaavien määrään ja poistoajat kirjanpitolautakunnan suosituksen mukaiset, joten oikaisutarvetta ei niiden osalta synny.

Tilinpäätöksistä ei ilmene kurssivoittoja, joten korko- ja rahoitustuotot voidaan siirtää sellaisinaan oikaistuun tuloslaskelmaan. Yrityksen X tilinpäätökset eivät paljasta mahdollisia kurssitappioita, joten korkokulut ja muut rahoituskulut eivät vaadi oikaisu- ja oikaistuun tuloslaskelmaan. Tuloslaskelmissa on esitetty vain tuloverot ja ne ovat suhteessa voittoihin, joten oikaisuja ei tarvita oikaistuun tuloslaskelmaan.

Yrityksen X virallinen ja oikaistu tuloslaskelma eivät eroa toisistaan lainkaan. Virallinen tuloslaskelma on tehty lainsäädännön ja kirjanpitolautakunnan suositusten mukaisesti ja tulokseen vaikuttavia erien uudelleen järjestelyjä ei ole havaittavissa. Oikaistu tuloslaskelma kuitenkin kertoo käyttökatteen, nettotuloksen ja kokonaistuloksen, jotka helpottavat tunnuslukuanalyysin tunnuslukujen laskemista.

Yrityksen X oikaistu tase vuosien 2006–2011 näyttää seuraavalta:

TAULUKKO 2. Yritys X Oy:n oikaistu tase vastaavaa.

Yritys X

OIKAISTU TASE VASTAAVAA

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
PYSYVÄT VASTAAVAT						
Aineettomat hyödykkeet:						
Muut pitkävaikutteiset menot	15 590,08	9 274,69	2 959,30	0,00	5 000,00	3 750,00
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	15 590,08	9 274,69	2 959,30	0,00	5 000,00	3 750,00
Aineelliset hyödykkeet:						
Maa- ja vesialueet	0,00	0,00	0,00	3 655,74	3 655,74	3 655,74
Rakennukset ja rakennelmat						
Koneet ja kalusto	49 744,32	41 744,90	35 046,37	27 674,74	20 756,05	15 567,04
Muut aineelliset hyödykkeet						
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	49 744,32	41 744,90	35 046,37	31 330,48	24 411,79	19 222,78
Sijoitukset:						
Muut osakkeet ja osuudet	376 645,08	376 645,08	422 805,08	515 787,88	515 787,88	515 787,88
Muut saamiset	168 888,89	186 555,17	208 075,60	0,00	0,00	0,00
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yht.	545 533,97	563 200,25	630 880,68	515 787,88	515 787,88	515 787,88
VAIHTUVAT VASTAAVAT						
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Myyntisaamiset	371 604,91	384 199,35	353 511,56	128 765,04	266 437,30	342 092,06
Sisäiset saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 000,00
Muut saamiset	0,00	6 507,36	6 408,90	3 128,90	2 758,18	3 141,36
Siirtosaamiset	85 822,54	20 051,00	50 694,01	50 671,80	23 794,06	24 194,45
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	457 427,45	410 757,71	410 614,47	182 565,74	292 989,54	373 427,87
Rahat ja pankkisaamiset	132 061,02	218 513,89	115 533,31	40 793,44	50 180,56	91 648,39
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 200 356,84	1 243 491,44	1 195 034,13	770 477,54	888 369,77	1 003 836,92

Tutkittavan yrityksen X oikaistu tase vastaavaa ei eroa juurikaan virallisen taseen vastaavasta. Yrityksellä ei ole kirjattuna virallisen taseen aineettomiin hyödykkeisiin perustamis- ja tutkimusmenoja eikä taseesta ole havaittavissa muitakaan sellaisia eriä, joiden johdosta aiheutuisi oikaisutoimenpiteitä. Virallisen taseen vastaavaa voidaan siirtää sellaisenaan oikaistuun taseen vastaavaan. Oikaistussa taseessa erä sisäiset saamiset sisältävät virallisen taseen saamiset omistusoikeusyrityksiltä.

TAULUKKO 3. Yritys X Oy:n oikaistu tase vastattavaa.

Yritys X

OIKAISTU TASE VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Osakepääoma	2 522,82	2 522,82	2 522,82	2 522,82	2 522,82	2 522,82
Kertyneet voittovarot	302 223,68	311 958,99	376 258,02	395 437,17	360 844,33	335 704,37
Tilikauden tulos	45 735,31	164 299,03	62 179,15	5 093,16	11 135,04	115 920,16
Taseen oma pääoma yhteensä	350 481,81	478 780,84	440 959,99	403 053,15	374 502,19	454 147,35

Oikaistu oma pääoma yhteensä 350 481,81 478 780,84 440 959,99 403 053,15 374 502,19 454 147,35

VIERAS PÄÄOMA

Lainat rahoituslaitoksilta	257 220,00	217 220,00	216 320,00	108 200,00	164 263,14	87 724,27
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	257 220,00	217 220,00	216 320,00	108 200,00	164 263,14	87 724,27

Korolliset lyhytaikaiset velat	40 000,00	40 000,00	50 900,00	10 900,00	36 200,00	36 200,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00	450,00	0,00
Ostovelat	59 293,61	88 557,80	84 296,68	47 883,20	45 625,16	62 570,90
Sisäiset ostovelat	30 000,00	2 000,00	10 000,00	27 360,00	0,00	12 000,00
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	463 361,42	416 933,20	392 557,46	173 081,19	267 329,28	351 194,40
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	592 655,03	547 491,00	537 754,14	259 224,39	349 604,44	461 965,30

Oikaistu vieras pääoma yhteensä 849 875,03 764 711,00 754 074,14 367 424,39 513 867,58 549 689,57

VASTATTAVAA YHTEENSÄ 1 200 356,84 1 243 491,84 1 195 034,13 770 477,54 888 369,77 1 003 836,92

Kuten taseen vastaavaa, niin myös taseen vastattavaa on oikaistussa taselaskelmassa miltei identtinen verrattuna viralliseen taseeseen. Oikaisutoimenpiteitä taseen vastattavaan ei tehdä, koska virallisessa taseessa ei ole havaittavissa sellaisia eriä, jotka vaatisivat oikaisutoimenpiteitä. Oma ja vieras pääoma saadaan suoraan virallisesta taseesta. Lyhytaikaisen vieraan pääoman erä korolliset lyhytaikaiset velat sisältävät virallisen tuloslaskelman lainat rahoituslaitoksilta ja muut korottomat lyhytaikaiset velat muodostuvat muista veloista ja siirtovelosta.

3.2 Oikaistu tilinpäätös Yritys Y

Vertailuyritys Y:n oikaistu tuloslaskelma eroaa joiltakin osin Yritys X:n vastaavasta ja erien uudelleenjärjestelyjä joudutaan tekemään käyttökateen ja nettotuloksen laske-
miseksi.

Yrityksen Y oikaistu tuloslaskelma näyttää seuraavalta:

TAULUKKO 4. Yritys Y Oy:n oikaistu tuloslaskelma.

Yritys Y

OIKAISTU TULOSLASKELMA

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liikevaihto	1 818 353,07	5 586 903,60	7 643 749,01	7 602 711,10	8 408 328,98	9 455 896,22
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	431,58	10 429,54	10 416,45	17 035,21	22 887,88
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	1 818 353,07	5 587 335,18	7 654 178,55	7 613 127,55	8 425 364,19	9 478 784,10
Aine- ja tarvikekäyttö	286,11	1 499,18	2 652,18	3 234,59	3 232,59	5 923,17
Ulkopuoliset palvelut	10 123,33	58 146,59	87 851,75	49 081,52	1 707,81	105,00
Henkilöstökulut	1 720 106,79	5 028 880,44	6 960 785,75	6 994 987,96	7 757 176,66	8 894 865,45
Liiketoiminnan muut kulut	155 938,69	399 511,03	480 664,61	404 778,59	485 944,25	488 447,65
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-207,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KÄYTTÖKATE	-68 309,35	99 297,94	122 224,26	161 044,89	177 302,88	89 442,83
Suunnitelman mukaiset poistot	4 532,49	15 179,31	21 763,91	12 766,25	36 698,93	27 524,16
LIIKETULOS	-72 841,84	84 118,63	100 460,35	148 278,64	140 603,95	61 918,67
Tuotot muista pysyvien vast. sijoituksista	0,00	200,78	0,57	0,00	0,00	576,00
Muut korko- ja rahoitustuotot	2 547,07	7 897,18	22 772,23	12 343,02	1 788,02	1 437,84
Korkokulut ja muut rahoituskulut	1 186,64	47 529,26	93 479,61	87 243,17	47 579,14	53 995,30
Välittömät verot	-	21 171,31	31 218,28	22 825,82	26 994,29	4 103,43
NETTOTULOS	-71 481,41	23 516,02	-1 464,74	50 552,67	67 818,54	5 833,78
Satunnaiset tuotot	15 173,25	-	-	-	-	-
Satunnaiset kulut	-	-	-	-	-	-
KOKONAISTULOS	-56 308,16	23 516,02	-1 464,74	50 552,67	67 818,54	5 833,78
Poistoeron lisäys/vähennys	-	-	-	-	-	-
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	-	-	-	-	-	-
Muut tuloksen oikaisut	-	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	-56 308,16	23 516,02	-1 464,74	50 552,67	67 818,54	5 833,78

Kuten yrityksen X tapauksessa, myös yritys Y:n liiketoiminnan tuotot saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta. Käyttökateen laskemiseksi joudutaan tekemään oikaisuja, koska yrityksellä on virallisessa tilinpäätöksessä vaihto-omaisuutta, jonka myötä varaston muutos vaikuttaa aine- ja tarvikeostoihin. Oikaistussa tuloslaskelmassa varaston lisäys vähennetään ja vähennys lisätään virallisen tuloslaskelman aine- ja tarvikeostoihin. Esimerkkinä yrityksen Y vuoden 2011 tuloslaskelma, jossa ostot tilikauden aikana 5442,53 euroa ja varaston muutos -480,64 euroa. Aine ja tarvikekäyttö lasketaan esimerkissä lisäämällä varaston vähennys tilikauden ostoihin.

TAULUKKO 5. Aine- ja tarvikekäytön laskeminen.

Virallinen tuloslaskelma		Oikaistu tuloslaskelma	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5442,53	Aine- ja tarvikekäyttö	5923,17
Varaston muutos (vähennys)	480,64		

Liiketuloksen laskemisen kannalta poistot ovat kirjanpitolautakunnan suositusten mukaisesti suhteessa yrityksen pysyviin vastaaviin ja ne on siirretty sellaisinaan virallisesta tuloslaskelmasta.

Nettotulosta laskettaessa rahoitus- ja korkotuotot sekä menot eivät vaadi oikaisuja, mutta tuloslaskelman mukaan yritys on saanut veronpalautuksia vuonna 2006 15173,25 euroa, jotka siirretään satunnaisiin tuottoihin ja niiden vaikutus nettotulokseen mitätöidään.

TAULUKKO 6. Yritys Y Oy:n oikaistu tase vastaavaa.

Yritys Y

OIKAISTU TASE VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aineettomat hyödykkeet:	1 183,18	1 942,63	1 456,98	1 812,73	1 359,55	1 019,65
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 183,18	1 942,63	1 456,98	1 812,73	1 359,55	1 019,65
Aineelliset hyödykkeet:						
Koneet ja kalusto	52 496,93	43 595,24	63 834,83	36 485,93	108 737,05	81 552,79
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	52 496,93	43 595,24	63 834,83	36 485,93	108 737,05	81 552,79
Sijoitukset:						
Sisäiset osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	3 100,00	600,00	600,00	600,00
Pitkäaikaiset saamiset	56 562,36	83 073,08	85 842,36	63 589,63	49 283,28	38 102,63
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yht.	56 562,36	83 073,08	88 942,36	64 189,63	49 883,28	38 702,63
VAIHTUVAT VASTAAVAT						
Vaihto-omaisuus:						
Aineet ja tarvikkeet	783,79	841,82	0,00	0,00	0,00	0,00
Tavarat	0,00	0,00	1 212,64	535,04	480,64	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	783,79	841,82	1 212,64	535,04	480,64	0,00
Lyhytaikaiset saamiset:						
Myyntisaamiset	592 351,01	892 576,52	731 400,21	809 189,18	988 607,53	1 069 165,13
Sisäiset saamiset	0,00	0,00	5 160,00	1 560,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	4 965,60	12 966,02	13 192,09	8 705,25	4 138,99
Muut saamiset	4 629,45	9 850,26	11 885,93	22 786,13	19 050,49	20 662,04
Siirtosaamiset	32 527,58	13 809,36	156 691,56	94 627,60	40 220,10	62 083,29
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	629 508,04	921 201,74	918 103,72	941 355,00	1 056 583,37	1 156 049,45
Rahat ja pankkisaamiset	49 721,02	64 517,81	247 294,31	113 110,81	568 382,03	550 517,11
VASTAAVAA YHTEENSÄ	790 255,32	1 115 172,32	1 320 844,84	1 157 489,14	1 785 425,92	1 827 841,63

Ainoa oikaisua vaativa siirto tapahtuu kun pitkäaikaisten saamisten erä lainasaamiset siirretään ryhmään Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset. Muuten yrityksen Y oikaistu taseen puoli vastaavaa saadaan suoraan virallisesta taseesta. Virallisessa taseessa ei ole havaittavissa muita sellaisia pysyvien tai vaihtuvien vastaavien eriä, jotka aiheuttaisivat oikaisutoimenpiteitä ja täten vaikuttaisivat taseen loppusummaan.

TAULUKKO 7. Yritys Y Oy:n oikaistu tase vastattavaa.

Yritys Y

OIKAISTU TASE VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Osakepääoma	2 522,82	2 522,82	2 522,82	2 522,82	2 522,82	2 522,82
Kertyneet voittovarot	37 592,66	-18 715,50	4 800,52	-49 648,31	-893,94	43 901,90
Tilikauden tulos	-56 308,16	23 516,02	-1 464,74	50 552,67	67 818,54	5 833,78
Taseen oma pääoma yhteensä	-16 192,68	7 323,34	5 858,60	3 427,18	69 447,42	52 258,50
Oikaistu oma pääoma yhteensä	-16 192,68	7 323,34	5 858,60	3 427,18	69 447,42	52 258,50
VIERAS PÄÄOMA						
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00	67 018,59	46 584,26
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	67 018,59	46 584,26
Korolliset lyhytaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	116 009,70	371 545,79	369 337,86
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 176,07
Ostovelat	18 484,35	26 555,05	38 052,77	18 808,14	22 296,13	25 200,75
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	787 963,65	1 081 293,93	1 276 933,47	1 019 244,12	1 255 117,99	1 331 284,19
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	806 448,00	1 107 848,98	1 314 986,24	1 154 061,96	1 648 959,91	1 728 998,87
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	806 448,00	1 107 848,98	1 314 986,24	1 154 061,96	1 715 978,50	1 775 583,13
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	790 255,32	1 115 172,32	1 320 844,84	1 157 489,14	1 785 425,92	1 827 841,63

Yrityksen Y taseen vastattavaa ei vaadi saatavilla olevien tietojen valossa oikaisutoimenpiteitä. Oma ja vieras pääoma siirretään sellaisinaan virallisesta taseesta oikaistuun taseeseen.

4 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös

Tilinpäätöksen erien analysointi on tärkeää kun halutaan saada kokonaiskuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Yksittäinen luku tilinpäätöksessä ei kuitenkaan kerro sen kehittymisestä aikaisempiin vuosiin nähden. Tämän vuoksi tulisi tehdä vertailua tarkasteluhetken yksittäistä lukua aikaisempien vuosien vastaaviin lukuihin tai saman vuoden tuloslaskelman muihin eriin. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös suhteuttaa tuloslaskelman erät liikevaihtoon ja tase-erät taseen loppusummaan. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös on käytännöllinen apuväline yrityksen tietyn aikavälin kustannuserien kehittymisen vertailuun liikevaihtoon nähden ja myös erikokoisten yritysten kustannus- ja taserakenteiden keskinäiseen tarkasteluun. (Niskanen & Niskanen 2003, 87.)

Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös esittää tilinpäätöksen erät prosentteina, jotka lasketaan vertailukohteesta. Tuloslaskelmassa vertailukohde on liikevaihto ja taseessa taseen loppusumma. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös helpottaa analyysin tekijää siten, että siitä on helpompi havaita esimerkiksi yrityksen kustannusten määrä suhteessa liikevaihtoon tai yrityksen rahojen ja pankkisaamisten määrä suhteessa taseen loppusummaan. Tuloslaskelman ja taseen erien keskinäisten suhteiden vertailu tarkastelujakson aikana onnistuu helposti prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen avulla. On tärkeää huomauttaa, että prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä ei voi päätellä erien absoluuttista kehittymistä ja myös erien prosentuaalinen suuri kasvu tai pienentyminen voi vaikuttaa muiden erien prosentuaalisia osuuksia. (Niskanen & Niskanen 2003, 87–89.)

Tässä luvussa esitetään yritysten X ja Y oikaistut tuloslaskelmat ja taseet prosenttilukumuotoisina vuosilta 2006–2011. Tuloslaskelmissa liikevaihto on saanut arvon 100 ja muut luvut on laskettu siten, että ne ovat x-prosenttia liikevaihdosta. Taseissa vertailukohteena toimiva taseen loppusumma on arvoltaan 100 ja tase-erät ovat x-prosenttia taseen loppusummasta.

4.1 Yritys X prosenttilukumuotoinen tilinpäätös

Yrityksen X prosenttilukumuotoisesta tuloslaskelmasta (taulukko 8) voidaan havaita, että yrityksen suhteellisesti suurin kuluerä on henkilöstökustannukset, jotka käsittävät tarkastelujaksolla 86,53 % - 90,27 % tilikausien kustannuksista. Tämä on kuitenkin toimialalle hyvin tyypillistä, koska liikevaihto muodostuu pääosin työntekijöiden työpanoksen mukaan. Huomion arvoista on se, että vuosien 2006–2008 pienoisisessä laskussa olleet henkilöstökustannusten suhteellinen osuus on noussut vuonna 2009 3,74 % ja pysyneet samalla tasolla myös vuonna 2010. 2011 henkilöstökustannusten suhteellinen osuus liikevaihdosta on pienentynyt 1,23 % edellisestä vuodesta ja täten yritys on pystynyt tehostamaan tuottavuutta.

Käyttökateen aikasarjasta havaitaan, että ulkopuoliset palvelut ja liiketoiminnan muut kulut ovat heikentäneet yrityksen käyttökateen erityisesti vuosina 2006, 2008, 2009 ja 2010. Vuosina 2009–2010 kohonneet henkilöstökustannukset ovat olleet osaltaan vaikuttamassa käyttökateen laskuun, vaikka ulkopuoliset palvelut ovat olleet laskussa. Käyttökate on kasvanut tarkastelujakson aikana noin 3 % suhteessa liikevaihtoon. Liiketulos suhteessa liikevaihtoon on kasvanut tarkastelujaksolla 3,5 %. Tähän on vaikuttanut se, että suunnitelman mukaisten poistojen osuus liikevaihdosta on pienentynyt noin kolmannekseen tarkasteluvälillä. Korko- ja rahoitustuotot sekä korko- ja rahoitusmenot ovat pysyneet suunnilleen samansuuruisina suhteessa liikevaihtoon koko tarkastelujaksolla.

Yrityksen tulos on kehittynyt tarkastelujakson vaihtelevasti. Vuoden 2007 kasvun jälkeen tulos on laskenut vuosina 2008 ja 2009, mutta kääntynyt kasvuun vuonna 2010. 2011 yrityksen tulos on kasvanut noin 3,5 % edellisestä vuodesta ja kokonaisella tarkastelujaksolla 2,6 %. Kannattavuuden paraneminen näyttäisi johtuvan erityisesti käyttökatteeseen vaikuttavien menojen, kuten ulkopuolisten palveluiden, henkilöstökulujen ja liiketoiminnan muiden kulujen suhteellisesta pienemisestä.

TAULUKKO 8. Yritys X Oy:n prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma.

TULOSLASKELMA	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liikevaihto	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Liiketoiminnan muut tuotot	1,81 %	1,52 %	1,91 %	2,41 %	3,80 %	2,82 %
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	101,81 %	101,52 %	101,91 %	102,41 %	103,80 %	102,82 %
Aine- ja tarvikekäyttö	0,42 %	0,24 %	0,10 %	0,05 %	0,00 %	0,00 %
Ulkopuoliset palvelut	2,68 %	1,99 %	3,63 %	2,88 %	2,33 %	1,13 %
Henkilöstökulut	87,74 %	86,77 %	86,53 %	90,27 %	90,09 %	88,86 %
Liiketoiminnan muut kulut	8,14 %	6,46 %	8,75 %	8,17 %	9,98 %	7,01 %
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-	-	-	-	-	-
KÄYTTÖKATE	2,84 %	6,07 %	2,89 %	1,04 %	1,40 %	5,82 %
Suunnitelman mukaiset poistot	0,74 %	0,50 %	0,52 %	0,45 %	0,39 %	0,23 %
LIIKETULOS	2,09 %	5,57 %	2,37 %	0,59 %	1,01 %	5,59 %
Muut korko- ja rahoitustuotot	0,30 %	0,27 %	0,45 %	0,29 %	0,04 %	0,05 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	0,38 %	0,32 %	0,39 %	0,56 %	0,26 %	0,13 %
Välittömät verot	0,54 %	1,45 %	0,64 %	0,12 %	0,26 %	1,43 %
NETTOTULOS	1,48 %	4,07 %	1,78 %	0,19 %	0,54 %	4,08 %
Satunnaiset tuotot	-	-	-	-	-	-
Satunnaiset kulut	-	-	-	-	-	-
KOKONAISTULOS	1,48 %	4,07 %	1,78 %	0,19 %	0,54 %	4,08 %
Poistoeron lisäys/vähennys	-	-	-	-	-	-
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	-	-	-	-	-	-
Muut tuloksen oikaisut	-	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	1,48 %	4,07 %	1,78 %	0,19 %	0,54 %	4,08 %

Prosenttilukumuotoista tasetta voidaan käyttää erinomaisesti yrityksen omaisuuden ja rahoitusrakenteen seurantaan. Yrityksen X taseen vastaavaa-puolen prosenttilukumuotoisesta versiosta voidaan todeta, että suurimman ryhmän yrityksen taseen vastaavasta muodostavat sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset hieman yli 50 prosentin osuudella koko taseen loppusummasta. Koko tarkastelujaksolla sijoitusten osuus on kasvanut kokonaisuudessaan noin 6 %. Osuus on ollut kuitenkin vuonna 2009 merkittävästi suurempi 66,94 prosentin osuudella taseen loppusummasta. Merkittävin havainto sijoitusten ryhmässä on se, että muut osakkeet ja osuudet ovat kasvattaneet merkittävästi suhteellista osuuttaan vuonna 2009.

Toiseksi suurin ryhmä on lyhytaikaiset saamiset, jonka erä myyntisaamiset muodostaa 34,08 % yrityksen vastaavista. Myyntisaamiset ovat kehittyneet positiivisesti noin 3 % tarkastelujaksolla, mutta niiden osuus on ollut vuonna 2009 merkittävästi pienempi 16,71 prosentin osuudella. Lyhytaikaiset saamiset ovat kuitenkin pienentyneet

Taseen vastattavaa-puolelta voidaan prosenttilukumuotoisessa taseessa (taulukko 10) tehdä havaintoja yrityksen rahoitusrakenteen kehittymisestä. Taulukosta voidaan havaita, että lyhytaikainen vieras pääoma muodostaa suurimman rahoituserän 46,02 prosentin osuudella. Sen osuus on pienentynyt tarkastelujakson aikana yhteensä noin 3 prosenttia, mutta vuoteen 2011 kasvanut hieman vuosista 2009 ja 2010. Suurin erä lyhytaikaisissa veloissa on muut korottomat lyhytaikaiset velat. Sen kehittyminen suhteessa taseen loppusummaan tarkastelujaksolla on vaikuttanut eniten lyhytaikaiseen vieraaseen pääoman osuuteen kun muiden erien vaihtelu on ollut maltillista.

Yrityksen oma pääoma on kasvanut tarkasteluvälillä 29,20 prosentista 45,24 prosenttiin tarkasteluvälillä, ollen kuitenkin vuonna 2009 52,31 prosenttia taseen loppusummasta. Suurin oman pääoman erä on kertyneet voittovarot, jotka ovat kasvaneet aikavälillä 2006–2009 reilusti, mutta sen jälkeen laskeneet. Kokonaisuudessaan tarkasteluvälin kertyneet voittovarot ovat kasvaneet noin 8 prosenttia taseen loppusummaan verrattuna. Pitkäaikainen vieras pääoma on pienin rahoituserä. Tarkastelujaksolla sen osuus taseen loppusummasta on pienentynyt tasaisesti noin 12 %.

Yritys X:n rahoitusrakenne on kehittynyt positiivisesti vuosien 2006–2011 välillä. Oman pääoman osuutta on pystytty kasvattamaan hieman alle puoleen koko rahoituksesta ja pitkäaikaisen vieraan pääoman osuutta pienentämään merkittävästi. Yrityksen lyhytaikainen vieras pääoma on pysynyt miltei samana tarkastelujaksolla ja korollisen lyhytaikaisen velan osuus siitä on pieni.

TAULUKKO 10. Yritys X Oy:n prosenttilukumuotoinen taseen vastattavaa.

OMA PÄÄOMA	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Osakepääoma	0,21 %	0,20 %	0,21 %	0,33 %	0,28 %	0,25 %
Kertyneet voittovarot	25,18 %	25,09 %	31,49 %	51,32 %	40,62 %	33,44 %
Tilikauden tulos	3,81 %	13,21 %	5,20 %	0,66 %	1,25 %	11,55 %
Taseen oma pääoma yhteensä	29,20 %	38,50 %	36,90 %	52,31 %	42,16 %	45,24 %
Oikaistu oma pääoma yhteensä	29,20 %	38,50 %	36,90 %	52,31 %	42,16 %	45,24 %
VIERAS PÄÄOMA						
Lainat rahoituslaitoksilta	21,43 %	17,47 %	18,10 %	14,04 %	18,49 %	8,74 %
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	21,43 %	17,47 %	18,10 %	14,04 %	18,49 %	8,74 %
Korolliset lyhytaikaiset velat	3,33 %	3,22 %	4,26 %	1,41 %	4,07 %	3,61 %
Saadut ennakot	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,05 %	0,00 %
Ostovelat	4,94 %	7,12 %	7,05 %	6,21 %	5,14 %	6,23 %
Sisäiset ostovelat	2,50 %	0,16 %	0,84 %	3,55 %	0,00 %	1,20 %
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	38,60 %	33,53 %	32,85 %	22,46 %	30,09 %	34,99 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	49,37 %	44,03 %	45,00 %	33,64 %	39,35 %	46,02 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	70,80 %	61,50 %	63,10 %	47,69 %	57,84 %	54,76 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

4.2 Yritys Y prosenttilukumuotoinen tilinpäätös

Kuten yrityksen X tapauksessa, niin myös vertailuyrityksen Y tuloslaskelmassa (taulukko 11) henkilöstökulujen osuus yrityksen kuluista suhteessa liikevaihtoon on ylivoimaisesti suurin kuluerä tarkasteluvälillä. Henkilöstökulut kattavat yli 90 prosenttia yrityksen kuluista suhteessa liikevaihtoon jokaisena tilikautena. Vuoden 2006 94,60 prosentin osuuden jälkeen yritys on onnistunut pienentämään tätä osuutta yli 4 prosenttia vuoteen 2007, mutta sen jälkeen henkilöstökulut ovat nousseet tasaisesti ja vuonna 2011 on palattu vuoden 2006 tasolle. Liiketoiminnan muut kulut ovat laskeutuneet noin 3 prosenttia suhteessa liikevaihtoon tarkastelujakson aikana ja ulkopuoliset palveluja on pystytty vähentämään vuoteen 2011.

Yritys Y:n käyttökate on tarkastelujakson aikana kehittynyt vuoden 2006 negatiivisesta positiiviseksi, mutta suurten kulujen vuoksi käyttökate on jäänyt suhteellisen pieneksi ja vuosina 2007–2010 vain noin 2 % liikevaihdosta ja vuonna 2011 alle prosentin.

Suunnitelman mukaisten poistojen tai korko- ja rahoitustuottojen sekä korko- ja rahoituskulujen osalta yrityksillä ei ole juurikaan eroa. Niiden osuus on molemmilla yrityksillä suhteellisen pientä. Yrityksen Y prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä voidaan havaita vuonna 2006 0,83 % satunnaisia tuottoja, jotka parantavat sen tilikauden kokonaistulosta.

TAULUKKO 11. Yritys Y Oy:n prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma.

Yritys Y

TULOSLASKELMA	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liikevaihto	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00 %	0,01 %	0,14 %	0,14 %	0,20 %	0,24 %
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	100,00 %	100,01 %	100,14 %	100,14 %	100,20 %	100,24 %
Aine- ja tarvikkäkäyttö	0,02 %	0,03 %	0,03 %	0,04 %	0,04 %	0,06 %
Ulkopuoliset palvelut	0,56 %	1,04 %	1,15 %	0,65 %	0,02 %	0,00 %
Henkilöstökulut	94,60 %	90,01 %	91,07 %	92,01 %	92,26 %	94,07 %
Liiketoiminnan muut kulut	8,58 %	7,15 %	6,29 %	5,32 %	5,78 %	5,17 %
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-0,01 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
KÄYTTÖKATE	-3,76 %	1,78 %	1,60 %	2,12 %	2,11 %	0,95 %
Suunnitelman mukaiset poistot	0,25 %	0,27 %	0,28 %	0,17 %	0,44 %	0,29 %
LIIKETULOS	-4,01 %	1,51 %	1,31 %	1,95 %	1,67 %	0,65 %
Tuotot muista pysyvien vast. sijoituksista	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,01 %
Muut korko- ja rahoitustuotot	0,14 %	0,14 %	0,30 %	0,16 %	0,02 %	0,02 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	0,07 %	0,85 %	1,22 %	1,15 %	0,57 %	0,57 %
Välittömät verot	-	0,38 %	0,41 %	0,30 %	0,32 %	0,04 %
NETTOTULOS	-3,93 %	0,14 %	-0,62 %	0,34 %	0,76 %	0,03 %
Satunnaiset tuotot	0,83 %	-	-	-	-	-
Satunnaiset kulut	-	-	-	-	-	-
KOKONAISTULOS	-3,10 %	0,14 %	-0,62 %	0,34 %	0,76 %	0,03 %
Poistoeron lisäys/vähennys	-	-	-	-	-	-
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	-	-	-	-	-	-
Muut tuloksen oikaisut	-	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	-3,10 %	0,14 %	-0,62 %	0,34 %	0,76 %	0,03 %

Taulukosta 12 havaitaan, että yrityksen Y vastaavaa-puolella selvästi suurin omaisuuserä on lyhytaikaiset saamiset. Niiden osuus taseen loppusummasta on vaihdellut tarkastelujaksolla 82,61 prosentista 59,18 prosenttiin ja lopulta vuonna 2011 osuus on ollut 63,25 %. Suurin osa lyhytaikaisista saamisista muodostuu myyntisaamisista,

Tarkasteltaessa yritysten taseen vastattavaa-puolia (taulukko 13) voidaan havaita rahoitusrakenteissa erittäin suuria eroja. Yrityksen Y rahoituksesta on noin 97 prosenttia vierasta pääomaa. Vieraan pääoman osuus on ollut tasainen koko tarkastelujaksolla, mutta vuonna 2006 sen osuus on ollut 2,05 prosenttia suurempi kuin yrityksen taseen loppusumma kun yrityksen oma pääoma on ollut samana vuonna miinuksella. Oma pääoma on kehittynyt vuoden 2006 negatiivisesta vuoden 2011 2,86 prosentin positiiviseen osuuteen taseen loppusummasta.

TAULUKKO 13. Yritys Y Oy:n prosenttilukumuotoinen taseen vastattavaa.

OMA PÄÄOMA						
Osakepääoma	0,32 %	0,23 %	0,19 %	0,22 %	0,14 %	0,14 %
Kertyneet voittovarot	4,76 %	-1,68 %	0,36 %	-4,29 %	-0,05 %	2,40 %
Tilikauden tulos	-7,13 %	2,11 %	-0,11 %	4,37 %	3,80 %	0,32 %
Taseen oma pääoma yhteensä	-2,05 %	0,66 %	0,44 %	0,30 %	3,89 %	2,86 %
Oikaistu oma pääoma yhteensä	-2,05 %	0,66 %	0,44 %	0,30 %	3,89 %	2,86 %
VIERAS PÄÄOMA						
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	3,75 %	2,55 %
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	3,75 %	2,55 %
Korolliset lyhytaikaiset velat	0,00 %	0,00 %	0,00 %	10,02 %	20,81 %	20,21 %
Saadut ennakot	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,17 %
Ostovelat	2,34 %	2,38 %	2,88 %	1,62 %	1,25 %	1,38 %
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	99,71 %	96,96 %	96,68 %	88,06 %	70,30 %	72,83 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	102,05 %	99,34 %	99,56 %	99,70 %	92,36 %	94,59 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	102,05 %	99,34 %	99,56 %	99,70 %	96,11 %	97,14 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

4.3 Yritysten X ja Y vertailu

Vertailtaessa yritysten X ja Y liiketoiminnan kuluja, voidaan havaita, että yrityksen Y henkilöstökulut ovat merkittävästi suurempia suhteessa liikevaihtoon kuin X:n tapauksessa. Kun henkilöstökulut kattavat näin suuren osan yrityksen kaikista kuluista suhteessa liikevaihtoon, tärkeimmäksi tekijäksi nousee kustannustehokkuus. Yrityksen X tapauksessa on onnistuttu paremmin suhteuttamaan kustannustehokkuus mm. henkilöstökulujen osalta. Kun muiden kulujen osalta yritykset ovat suurin piirtein samalla tasolla, niin henkilöstökulut vaikuttaa merkittävästi yritysten käyttökatteeseen.

Käyttökatteiden osalta erot yritysten X ja Y välillä ovat vaihtelevia. X on pystynyt pitämään käyttökateen positiivisena koko tarkastelujakson ajan, kun taas yritykselle Y vuosi 2006 on negatiivinen. Yritys X on ollut käyttökatteella mitattuna tehokkaampi yritys, pois lukien vuodet 2009–2010, jolloin sen henkilöstökustannusten osuus on noussut.

Sijoitusten osuus taseesta yritysten välillä on erittäin suuri. Yritys Y:n taseessa sijoituksia suhteessa taseen loppusummaan ei juuri ole, kun yritys Y:llä niiden osuus on yli puolet vuonna 2011. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden osuudet kattavat yrityksen Y taseesta hyvin pienen osan yrityksen X tapaan.

Suurimmat erot yritysten taseissa ilmenevät hyvin erilaisten taserakenteiden myötä. Yritys Y:n taseen vastaavan muodostavat pääosin lyhytaikaiset saamiset, joiden osuus koko taseesta on kaksi kolmasosaa. Rahojen ja pankkisaamisten kanssa lyhytaikaiset saamiset muodostavat miltei koko taseen ja taserakenne on hieman yksipuolinen kun taas yrityksellä X tase-erät rakentuvat monipuolisemmin.

Kun verrataan yrityksen Y rahoitusrakennetta yritykseen X, voidaan todeta että sen rahoitusrakenne yritystoiminnan kannalta heikko. Yritys X:n rahoitusrakenne on huomattavasti terveempi, kun oman ja vieraan pääoman suhde on noin 45 % -55 %.

5 Trendianalyysi

Trendianalyysi on menetelmä, jossa tarkastellaan tilinpäätöserien ajallista kehitystä. Sitä varten laaditaan usealta vuodelta prosenttilukumuotoinen tilinpäätös, jossa tilinpäätöserien varhaisin vuosi saa luvun 100 ja myöhempiä vuosia verrataan tähän laskemalla, montako prosenttia ne ovat perusvuoden arvosta (Niskanen & Niskanen 2003, 96.)

On huomioitava se seikka, että toisin kuin prosenttilukumuotoisessa tilinpäätöksessä, trendianalyysi ei sovellu yritysten keskinäiseen vertailuun vaan ainoastaan yhden yrityksen peräkkäisten tilikausien vertailuun. Tässä kappaleessa esitetään yrityksen X vuosien 2006–2011 tilinpäätökset trendianalyysinä ja analysoidaan sen sisältöä.

5.1 Tuloslaskelman trendianalyysi Yritys X

Kun tarkastellaan yrityksen X tuloslaskelman trendianalyysiä, voidaan todeta liikevaihdon pienentyneen noin 8 prosenttia vuodesta 2006 vuoteen 2011. Liikevaihto on ollut parhaimmillaan vuonna 2007, jolloin kasvua on ollut noin 30 %. Vuonna 2010 yrityksen liikevaihto on ollut huonoimmillaan ja laskua perusvuoteen nähden on ollut noin 32 prosenttia. Toisin kuin liikevaihto, on yrityksen liiketoiminnan muut tuotot olleet kasvussa tarkastelujaksolla. Perusvuodesta 2006 kasvua on kertynyt 43 prosenttia.

Kulujen osalta huomataan, että aine- ja tarvikekäyttö, ulkopuoliset palvelut sekä liiketoiminnan muut kulut ovat pienentyneet huomattavasti nopeammin kuin liikevaihto tarkastelujaksolla. Henkilöstökulut ovat pienentyneet noin 7 prosenttia ja ovat koko tarkastelujaksolla pysyneet samalla tasolla liikevaihdon kehityksen kanssa. Käyttökate tarkasteltaessa havaitaan, että liikevaihdon kasvu on ollut vuonna 2007 nopeampaa kuin kulujen kasvu, koska käyttökate on kasvanut 180 prosenttia. Vuonna 2008 liikevaihdon kasvu on hidastunut kuluihin nähden ja vuosina 2009 ja 2010 käyttökate on pienentynyt merkittävästi. Tämä johtuu liikevaihdon nopeammasta pienentymisestä kuluihin nähden. Vuonna 2011 käyttökate on kasvanut perusvuoteen nähden 88 prosenttia.

Liiketulos on kasvanut vuodesta 2006 vuoteen 2011 145 prosenttia. Tämä selittyy niin käyttökateen kasvulla, kuin myös poistojen pienenemisen seurauksena. Nettotuloksen kehitys on pysynyt liiketuloksen tasolla tarkastelujaksolla. Vuosina 2007 ja 2008 korko- ja rahoitustuotot ovat kasvaneet nopeammin kuin korko- ja rahoitusmenot ja vuonna 2009 korkokulut ovat olleet suhteessa suuremmat. Vuosina 2010 ja 2011 korko- ja rahoitustuotot sekä korko- ja rahoitusmenot ovat olleet laskussa. Näiden merkitys kokonaisuuden kannalta on kuitenkin hyvin pieni, kuten aiemmin havaittiin prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen analyysistä.

Vaikka yrityksen liikevaihto on pienentynyt vuodesta 2006 vuoteen 2011, on yrityksen tulos kuitenkin kasvanut noin 150 %. Tämä näyttäisi johtuvan erityisesti liiketoiminnan kulojen ja poistojen pienentymisestä.

TAULUKKO 13. Yritys X Oy:n tuloslaskelman trendianalyysi.

Yritys X						
TULOSLASKELMA	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liikevaihto	100,00 %	130,93 %	112,88 %	87,27 %	67,42 %	91,97 %
Liiketoiminnan muut tuotot	100,00 %	110,16 %	119,16 %	116,02 %	141,62 %	143,10 %
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHT	100,00 %	130,56 %	112,99 %	87,78 %	68,74 %	92,88 %
Aine- ja tarvikkeikäyttö	100,00 %	74,17 %	27,93 %	10,13 %	0,70 %	0,00 %
Ulkopuoliset palvelut	100,00 %	97,34 %	153,14 %	93,89 %	58,67 %	38,92 %
Henkilöstökulut	100,00 %	129,49 %	111,32 %	89,78 %	69,22 %	93,14 %
Liiketoiminnan muut kulut	100,00 %	103,85 %	121,36 %	87,59 %	82,64 %	79,16 %
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-	-	-	-	-	-
KÄYTTÖKATE	100,00 %	280,11 %	115,02 %	32,03 %	33,39 %	188,72 %
Suunnitelman mukaiset poistot	100,00 %	88,35 %	78,60 %	53,21 %	35,68 %	28,12 %
LIIKETULOS	100,00 %	348,04 %	127,93 %	24,53 %	32,57 %	245,61 %
Muut korko- ja rahoitustuotot	100,00 %	116,79 %	166,91 %	82,43 %	8,46 %	16,12 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	100,00 %	110,27 %	117,47 %	130,06 %	46,42 %	31,46 %
Välittömät verot	100,00 %	353,60 %	135,09 %	20,06 %	31,95 %	244,84 %
NETTOTULOS	100,00 %	359,24 %	135,95 %	11,14 %	24,35 %	253,46 %
Satunnaiset tuotot	-	-	-	-	-	-
Satunnaiset kulut	-	-	-	-	-	-
KOKONAISTULOS	100,00 %	359,24 %	135,95 %	11,14 %	24,35 %	253,46 %
Poistoeron lisäys/vähennys	-	-	-	-	-	-
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	-	-	-	-	-	-
Muut tuloksen oikaisut	-	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	100,00 %	359,24 %	135,95 %	11,14 %	24,35 %	253,46 %

5.2 Taseen trendianalyysi Yritys X

Taseen vastaavaa-puolta tarkasteltaessa, taulukosta 14 voidaan havaita, että taseen loppusumma on pienentynyt noin 16 %. Taseen vastaavaa-puolelta mikään ryhmä ei ole kasvanut tarkastelujakson aikana, mutta sijoitukset ovat pitäneet arvonsa parhaiten vain pienellä reilun viiden prosentin laskulla. Sijoitusten ryhmässä erä muut osakkeet ja osuudet ovat kasvaneet noin 37 prosenttia, mutta muiden saamisten putoaminen nolnaan vuonna 2009 on aiheuttanut sijoitusten laskun. Lyhytaikaiset saamiset on pienentynyt jopa noin 20 prosenttia tarkastelujakson aikana. Tämän selittyy muiden saamisten ja siirtosaamisten suuresta pienentymisestä. Myyntisaamisissa pienentyminen on ollut maltillisempaa, vain noin 8 %. Rahat ja pankkisaamiset ovat pienentyneet vuodesta 2006 vuoteen 2011 noin 30 %, vaikka vuonna 2007 kasvua on ollut noin 65 prosenttia.

Suurimmat prosentuaaliset muutokset ovat tapahtuneet aineettomissa ja aineellisissa hyödykkeissä. Perusvuodesta 2006 aineettomien hyödykkeiden arvo on pudonnut noin 75 prosenttia ja aineelliset noin 61 prosenttia. Tämä selittyy sillä, että yritys ei ole tehnyt merkittäviä investointeja tarkastelujakson aikana ja poistot ovat pienentäneet hyödykkeiden arvoa. On kuitenkin muistettava se, että vaikka ero on prosentuaalisesti mitattuna suuri, erä on absoluuttisin luvuin mitattuna merkityksetön.

TAULUKKO 14. Yritys X Oy:n taseen vastaavan trendianalyysi.

Yritys X

TASE VASTAAVAA	2006	2007	2008	2009	2010	2011
PYSYVÄT VASTAAVAT						
Aineettomat hyödykkeet:						
Muut pitkävaikutteiset menot	100,00 %	59,49 %	18,98 %	0,00 %	32,07 %	24,05 %
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	100,00 %	59,49 %	18,98 %	0,00 %	32,07 %	24,05 %
Aineelliset hyödykkeet:						
Maa- ja vesialueet	0,00 %	0,00 %	0,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Rakennukset ja rakennelmat	-	-	-	-	-	-
Koneet ja kalusto	100,00 %	83,92 %	70,45 %	55,63 %	41,73 %	31,29 %
Muut aineelliset hyödykkeet	-	-	-	-	-	-
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	100,00 %	83,92 %	70,45 %	62,98 %	49,07 %	38,64 %
Sijoitukset:						
Muut osakkeet ja osuudet	100,00 %	100,00 %	112,26 %	136,94 %	136,94 %	136,94 %
Muut saamiset	100,00 %	110,46 %	123,20 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yht.	100,00 %	103,24 %	115,64 %	94,55 %	94,55 %	94,55 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT						
Vaihto-omaisuus	-	-	-	-	-	-
Vaihto-omaisuus yhteensä	-	-	-	-	-	-
Myyntisaamiset	100,00 %	103,39 %	95,13 %	34,65 %	71,70 %	92,06 %
Sisäiset saamiset	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	100,00 %
Muut saamiset	0,00 %	100,00 %	98,49 %	48,08 %	42,39 %	48,27 %
Siirtosaamiset	100,00 %	23,36 %	59,07 %	59,04 %	27,72 %	28,19 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	100,00 %	89,80 %	89,77 %	39,91 %	64,05 %	81,64 %
Rahat ja pankkisaamiset	100,00 %	165,46 %	87,48 %	30,89 %	38,00 %	69,40 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	100,00 %	103,59 %	99,56 %	64,19 %	74,01 %	83,63 %

Taseen vastattavaa-puolta (taulukko 15) tarkasteltaessa huomataan selviä muutoksia yrityksen rahoitusrakenteen kehittymisessä. Yrityksen oma pääoma on kasvanut vuonna 2011 miltei 30 prosenttia perusvuoteen nähden. Tätä ovat kasvattaneet erät kertyneet voittovarot ja erityisesti tilikauden tulo, joka on puolitoista kertaa suurempi kuin vuonna 2006.

Vieraasta pääomasta suurin muutos on pitkäaikaisen vieraan pääoman reilu piene-
neminen. Vuodesta 2006 se on pienentynyt noin 65 prosenttia. Lyhytaikainen vieras
pääoma on pienentynyt noin 22 prosenttia, josta sisäiset ostovelat ja muut korottomat
lyhytaikaiset velat ovat pienentyneet merkittävästi. Ostovelat ovat kasvaneet noin 5
prosenttia perusvuoteen nähden.

TAULUKKO 15. Yritys X Oy:n taseen vastattavan trendianalyysi.

Yritys X

TASE VASTATTAVAA	2006	2007	2008	2009	2010	2011
OMA PÄÄOMA						
Osakepääoma	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Kertyneet voittovarot	100,00 %	103,22 %	124,50 %	130,84 %	119,40 %	111,08 %
Tilikauden tulos	100,00 %	359,24 %	135,95 %	11,14 %	24,35 %	253,46 %
Taseen oma pääoma yhteensä	100,00 %	136,61 %	125,82 %	115,00 %	106,85 %	129,58 %
Oikaistu oma pääoma yhteensä	100,00 %	136,61 %	125,82 %	115,00 %	106,85 %	129,58 %
VIERAS PÄÄOMA						
Lainat rahoituslaitoksilta	100,00 %	84,45 %	84,10 %	42,07 %	63,86 %	34,10 %
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	100,00 %	84,45 %	84,10 %	42,07 %	63,86 %	34,10 %
Korolliset lyhytaikaiset velat	100,00 %	100,00 %	127,25 %	27,25 %	90,50 %	90,50 %
Saadut ennakot	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	100,00 %	0,00 %
Ostovelat	100,00 %	149,35 %	142,17 %	80,76 %	76,95 %	105,53 %
Sisäiset ostovelat	100,00 %	6,67 %	33,33 %	91,20 %	0,00 %	40,00 %
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	100,00 %	89,98 %	84,72 %	37,35 %	57,69 %	75,79 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	100,00 %	92,38 %	90,74 %	43,74 %	58,99 %	77,95 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	100,00 %	89,98 %	88,73 %	43,23 %	60,46 %	64,68 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	100,00 %	103,59 %	99,56 %	64,19 %	74,01 %	83,63 %

6 Tunnuslukuanalyysi

Tilinpäätösanalyysissa yrityksen taloudellisen suorituskyvyn mittaamisen perinteisin muoto on tunnuslukuanalyysi. Tunnuslukuanalyysi koostuu suuresta tunnuslukujen joukosta, joista osa on kehitetty jo 1800-luvun lopulla Yhdysvalloissa. (Kinnunen ym 2000, 125.) Tilinpäätösten perusteella laskettavat tunnusluvut ryhmitellään perinteisesti kolmeen eri ryhmään: kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuihin. (Niskanen & Niskanen 2003, 110.)

Tilinpäätösanalyysin laatijalla on valittavanaan tunnuslukuanalyysiin suuri joukko erilaisia tunnuslukuja. Tästä suuresta tunnuslukujen määrästä voi saada esimakua Yritystutkimusneuvottelukunnan kirjasta Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi, jossa on esitetty 31 erilaista tunnuslukua. Suuresta määrästä huolimatta siinä ei ole kuitenkaan esitetty kaikkia mahdollisia tunnuslukuja. (Niskanen & Niskanen 2003, 110.)

Tilinpäätöksen tunnusluvut esitetään pääasiallisesti suhdelukumuotoisina. Periaatteena on suhteuttaa jokin tietty tilinpäätöserä toiseen tilinpäätöserään, kuten esimerkiksi liikevaihtoon. Suhdelukumuotoisina esitettävät tunnusluvut mahdollistavat erikoisten yritysten ja eri vuosien vertailtavuuden keskenään. Tunnusluvut esitetään usein prosenttilukuina, kertomalla suhdeluvut sadalla. Aiemmin tässä työssä käsitelty prosenttilukumuotoinen tilinpäätös on myös eräänlainen tunnuslukuanalyysi, mutta kuitenkin varsin suppea sellainen. Tilinpäätöksestä voidaan kuitenkin laskea tunnuslukuja monipuolisemmin, koska minkä tahansa tilinpäätöserän lukuja voidaan verrata mihin tahansa tilinpäätöseriin. (Niskanen & Niskanen 2003, 111.)

Tilinpäätösaineiston luotettavuus on tärkeää tunnuslukujen antamien mittaustulosten tarkkuudelle. Tunnuslukujen on oltava valideja, eli niillä on oltava kyky mitata sitä ominaisuutta kuin on tarkoitus. Kun tunnusluvun antamat tulokset ovat keskimääräisesti harhattomia, voidaan katsoa niiden olevan valideja. Myös tunnuslukujen luotettavuus eli reliabiliteetti on tärkeä ominaisuus tunnusluville. Tunnuslukujen mittaustulosten pieni hajonta kertoo niiden luotettavuuden. (Niskanen & Niskanen 2003, 111.)

Pelkkä tunnuslukujen laskeminen ei riitä tilinpäätösanalyysin pohjaksi, vaan tilinpäätösanalyysin laatijan tulee osata tehdä päätelmiä niiden pohjalta. Johtopäätösten tukena käytetään lasketun tunnusluvun arvon vertailua yrityksen aikaisempien tilikausien lukuihin, toimialan keskimääräisiin lukuihin, kilpailijoiden samojen tilikausien lukuihin ja tunnuslukujen yleisiin ohjearvoihin. Mitä tahansa vertailukohtaa käytetäänkin, on tärkeintä tarkastella yrityksen tilannetta useamman peräkkäisen vuoden otannalla. Näin saadaan kokonaiskuva pidemmältä ajanjaksolta ja mahdollisesti jonkin poikkeuksellisen vuoden aiheuttama harha saadaan kitkettyä pois. Riittävän vertailukohdan saamiseksi vaaditaan vähintään kolmen vuoden luvut, mutta sitä pidempi tarkastelujakso tarjoaa luotettavampaa informaatiota. (Lindfors & Syvänperä 2010, 97–98.)

Tässä luvussa käsitellään valikoituja kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja yrityksen X näkökulmasta. Vertailtavuus saadaan yrityksen 2006–2011 tilikausilta, yrityksen Y samojen tilikausien tunnusluvuista ja toimialan keskimääräisistä tunnusluvuista. Toimialatilastot perustuvat Finnveran tilastoihin, jotka ovat saatavilla vuosille 2006–2009. Tunnusluvut lasketaan aiemmin tässä työssä esitettyjen oikaistujen tilinpäätösten perusteella.

6.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Yrityksen kannattavuudella tarkoitetaan yrityksen liiketoiminnallaan tuottamaa tuloa suhteessa tulojen hankkimiseksi käytettyihin menoihin. Kannattavuuden mittarina voidaan pitää esimerkiksi liikevoittoa tai nettotulosta, jotka suhteutetaan yleensä joko liikevaihtoon tai pääomaan. (Kallunki & Kytönen 2007, 74.) Liikevaihtoon suhteutettavia tunnuslukuja kutsutaan voittoprosentti-lähestymistavaksi ja se ei yleensä sovi eri toimialoilla toimivien yritysten väliseen vertailuun. Sen avulla kuitenkin voidaan saada tietoa yrityksen kehitymisestä. Tulos suhteutettuna pääomaan kuvaa yrityksen pääomalleen ansaittua vuosikorkoa, joka erityisesti kiinnostaa yrityksen omistajia tai pääomasijoittajia. (Leppiniemi & Kykkänen 2007, 143.)

6.1.1 Liiketulosprosentti

Liikevoitto on virallisen tuloslaskelman ensimmäinen välitulos, joka kertoo, kuinka paljon yrityksellä on rahaa liiketoiminnan tuotoista jäljellä ennen rahoituseriä ja veroja. Liiketulos on oikaistun tuloslaskelman välitulos, joka eroaa virallisen tuloslaskelman liikevoitosta mahdollisten oikaisujen määrällä. (YTN 2005, 56.)

Liiketulosprosentti lasketaan jakamalla liiketulos liiketoiminnan tuotoilla.

$$\text{Liiketulos-\%} = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100 \%$$

Liiketulosprosenttia arvioitaessa voidaan käyttää seuraavia Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjearvoja:

yli 10 % hyvä
5 - 10 % tyydyttävä
alle 5 % heikko

TAULUKKO 16. Liiketulosprosentit.

Liiketulos- %	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yritys X	2,06 %	5,48 %	2,33 %	0,57 %	0,97 %	5,44 %
Yritys Y	-4,01 %	1,51 %	1,31 %	1,95 %	1,67 %	0,65 %
Toimiala	2,80 %	2,90 %	3,20 %	-0,20 %		

Taulukosta 16 voidaan huomioida, että yrityksen X liiketulosprosentti oli vuonna 2011 5,44 %. Liikevoittoprosentin kehitys on ollut kuuden vuoden tarkastelujakson aikana vaihtelevaa. Vuonna 2007 on ollut merkittävää kasvua, jonka jälkeen liiketulosprosentti on kuitenkin laskenut jopa alle prosenttiin kannattavuuden ollen ohjearvojen mukaan heikko. Vuodesta 2010 vuoteen 2011 liiketulosprosentti on kasvanut noin 4,5 prosenttia ja täten liiketulosprosentti on noussut tyydyttävälle tasolle ja kannattavuus on parantunut.

Vertailtaessa kilpailijaan Y, on yrityksen X liiketulosprosentti huomattavasti parempi. Vuonna 2011 yrityksen X liiketulosprosentti on miltei 5 prosenttia suurempi ja vertailujaksolla pääosin parempi, pois lukien vuodet 2009 ja 2010. Kuuden vuoden aikana yritys X on pystynyt saamaan liiketulosprosentin tyydyttävälle tasolle, kun taas kilpailija Y:n vastaava on ollut koko ajan heikko.

Saatavilla olevien vuosien 2006–2009 Finnveran toimialakohtaisten tunnuslukujen perusteella yrityksen X liiketulosprosentti on pysynyt hyvin lähellä toimialan mediaania. Vuosina 2007 ja 2009 yrityksen liiketulosprosentti on ollut yli toimialan mediaanin, 2009 reilusti yli 3 prosenttia suurempi. Vuosina 2006 ja 2008 liiketulosprosentti on ollut hieman alle toimialan mediaanin. Toimialakohtaisten tunnuslukujen mukaan yrityksen X liiketulosprosentti on ollut tyydyttävällä tasolla. Tulosten perusteella voidaan todeta, että toimialalle on tyypillistä suhteellisen alhaiset liiketulosprosentit.

6.1.2 Nettotulosprosentti

Nettotulos saadaan, kun liiketulokseen lisätään rahoitustuotot ja vähennetään rahoituskulut ja verot. Toiminnan kannattavuuden osalta olisi nettotuloksen oltava positiivinen. (YTN 2005, 57.)

$$\text{Nettotulos-\%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100 \%$$

TAULUKKO 17. Nettotulosprosentit.

Nettotulos- %	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yritys X	1,46 %	4,00 %	1,75 %	0,18 %	0,52 %	3,97 %
Yritys Y	-3,93 %	0,42 %	-0,02 %	0,66 %	0,80 %	0,06 %
Toimiala	3,40 %	2,20 %	1,90 %	-1,20 %		

Taulukosta 17 käy ilmi, että tarkastelujakson aikana yrityksen X nettotulos on ollut positiivinen. Vuosina 2007 ja 2011 nettotulos on ollut reilusti muita vuosia suurempi. Vuosina 2009 ja 2010 nettotulos on ollut heikompina kuin muina tarkastelujakson vuosina. Kun verrataan yrityksen X lukuja kilpailijaan Y, voidaan todeta, että tarkastelujaksolla yritys X:n nettotulos on ollut parempi. Vuodet 2009 ja 2010 tekevät poikkeuksen ja yrityksen Y nettotulos on ollut hieman parempi, kun taas viimeisin tilikausi 2011 on miltei 4 prosenttia parempi yrityksen X hyväksi. Vertailtavien yritysten nettotuloksista voidaan todeta se, että yrityksellä X rahoituskulujen suuruus suhteessa liiketulokseen on huomattavasti pienempi kuin yrityksellä Y, jolloin nettotulos on parempi.

Toimialakohtaisten tunnuslukujen mediaanien perusteella yrityksen X nettotulos on vuosina 2009 ja 2007 huomattavasti korkeampi kuin toimialalla. Vuonna 2009 toimialan mediaani on ollut negatiivinen, jolloin yritys X on pystynyt tekemään positiivisen tuloksen.

Tulosten perusteella voidaan todeta, että yrityksen X toiminta on ollut kannattavaa vuosina 2006–2011, jolloin yrityksen nettotulos on ollut positiivinen. Kilpailijaan verrattuna nettotulos on ollut pääasiassa vahvempi koko tarkastelujakson aikana ja toimialakohtaisesti keskimääräisesti samalla tasolla.

6.1.3 Kokonaispääoman tuotto-%

$$\text{Kokonaispääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12 kk)}}{\text{Kokonaispääoma}} \times 100 \%$$

Koko yrityksen näkökulmasta kannattavuutta tarkasteltaessa kokonaispääoman tuotto-% vertaa tulosta ennen rahoituskuluja ja veroja yritystoimintaan sitoutuneeseen koko pääomaan. Mittari on luonteeltaan sellainen, ettei yrityksen veronmaksupolitiikalla tai yhtiömuodosta johtuvalla verotuksella ole siihen vaikutusta. Tunnusluvussa käytetyt tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvoina ja tilikauden poiketessa 12 kuukaudesta muutetaan tuotto-% koko vuotta vastaavaksi. Tun-

nusluku mittaa yrityksen kykyä tuottaa tulosta kaikelle pääomalle, joka on sitoutunut yritykseen. (YTN 2005, 57—58.)

Yrityksen kokonaispääoman tuottoa voidaan verrata seuraavanlaisiin ohjearvoihin:

yli 10 %	hyvä
5 - 10 %	tydyttävä
alle 5 %	heikko

TAULUKKO 18. Kokonaispääoman tuotto-%.

Kokonaispääoman tuotto-%	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yritys X	6,16 %	19,30 %	8,06 %	2,40 %	2,63 %	16,94 %
Yritys Y	-8,72 %	8,32 %	10,12 %	12,96 %	9,68 %	3,54 %
Toimiala	15,10 %	10,30 %	12,00 %	1,90 %		

Taulukosta 18 käy ilmi, että yrityksen X kokonaispääoman tuotto-% on tarkastelujakson aikana vaihdellut suuresti. Vuonna 2011 yrityksen pääomalle on kertynyt 16,94 prosentin tuotto, joka on ohjearvoihin peilattuna erittäin hyvä. Kuuden vuoden aikana kokonaispääoman tuotto on ollut heikoimmillaan vuosina 2009 ja 2010, jolloin se on voitu luokitella heikoksi. Vuodet 2006 ja 2008 ovat olleet tasoltaan tyydyttäviä ja 2007 tarkastelujakson tuottavin tilikausi 19,30 prosentin tuotolla.

Kilpailijaan Y verrattuna havaitaan, että viimeisimmällä tilikaudella 2011 yritys X on pystynyt tekemään tuottoa pääomalleen merkittävästi enemmän. Yrityksen X kokonaispääoman tuoton ollessa hyvä, on yrityksellä Y vastaava ollut heikko vain 3,54 prosentin tuotolla. Tarkastelujakson aikana kilpailija Y on päässyt pääoman tuotois- saan hyvälle tasolle vuosina 2008 ja 2009, jolloin se on ollut kannattavampaa kuin yrityksellä X. Myös vuosi 2010 on ollut yrityksen Y osalta huomattavasti kannattavampi kuin yrityksellä X. Vuosi 2006 on ollut poikkeuksellinen, koska Y:n kokonaispääoman tuotto-% on ollut negatiivinen ja samana vuonna yritys X on saanut tuottoa tyydyttävästi. Vuoden 2006 eron selittää yrityksen Y reilusti negatiivinen nettotulos.

Toimialavertailu vuosilta 2006—2009 osoittaa, että vuosina 2007 ja 2009 yrityksen X kokonaispääoman tuotto prosentti on ollut toimialan mediaania korkeampi. 2007 X on tehnyt pääomalleen tuottoa miltei 10 % enemmän, joka on huomattavasti enemmän. Vuodet 2006 ja 2008 ovat olleet yrityksen X osalta heikompia, sillä molempina vuosina toimialan mediaanin ollessa hyvällä tasolla on X pystynyt vain tyydyttävään tuottoon.

6.1.4 Sijoitetun pääoman tuotto prosentti

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto- \%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12 kk)}}{\text{Sijoitettu pääoma}} \times 100 \%$$

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti mittaa yrityksen suhteellista kannattavuutta eli tuottoa, joka on saatu yritykseen sijoitetulle korolliselle pääomalle. Laskentakaavan jakajassa käytetään oikaistua omaa pääomaa ja sijoitettua vierasta pääomaa. Oikaistu oma pääoma lasketaan siten, että taseen omaan pääomaan lisätään poistoero ja vapaaehtoiset varaukset ja siitä poistetaan oman pääoman oikaisut. Sijoitettu pääoma lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona ja oman pääoman ollessa negatiivinen, lasketaan sijoitetuksi pääomaksi vähintään sijoitetun vieraan pääoman osuus. Yrityksen tilikauden poiketessa 12 kuukaudesta muutetaan tuotto prosentti vuotta vastaavaksi. Tunnuslukua voidaan pitää välttävänä, kun se on keskimääräisesti vähintään yrityksen maksaman rahoituskuluprosentin suuruinen. Sijoitetun pääoman tuotto prosenttin vertailtavuutta voi heikentää se, että käytettävissä ei ole tarpeeksi riittäviä tietoja yritysten vieraan pääoman jakamiseksi korolliseen. (Niskanen & Niskanen 2003, 115; YTN 2005, 59–60.)

TAULUKKO 19. Sijoitetun pääoman tuotto prosentit.

Sijoitetun pääoman tuotto- %	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yritys X	10,92 %	33,32 %	13,50 %	3,72 %	3,89 %	27,51 %
Toimiala	34,00 %	19,70 %	23,00 %	3,20 %		

Yrityksen X sijoitetun pääoman tuotto prosentti kertoo sen, että yrityksen kannattavuus on noussut vuonna 2011. Vuonna 2011 sijoitetulle pääomalle on kertynyt tuottoa 27,51 prosenttia, joka on hieman reilun 23 prosentin kasvu edelliseen vuoteen nähden. Tarkastelujakson aikana sijoitetun pääoman tuoton kehitys on ollut vaihtelevaa, kuten muidenkin kannattavuuden tunnuslukujen osalta on havaittu. Vuodet 2006, 2007 ja 2008 ovat olleet hyvällä tasolla tuottojen osalta, kun taas vuosina 2009 ja 2010 sijoitetun pääoman tuotot ovat olleet niukasti positiivisia.

Tunnusluvun vertailu kilpailijaan Y on tutkimuksen kannalta merkityksetöntä, koska yrityksen Y oma pääoma on suuruudeltaan vähäistä ja korollisen velan puuttuessa sijoitetun pääoman tuotto on ilmeistä. Tuotot ovat prosentuaaliselta suuruudeltaan niin isoja, että vertailu ei ole perusteltua.

Toimialatilastojen perusteella yritys X on saanut sijoitetulle pääomalleen suurempaa tuottoa kuin toimialan mediaani vuosina 2007 ja 2009. Viimeisimmän vertailuvuoden 2009 yritys X on saanut noin 0,5 prosenttia suurempaa tuottoa sijoitetulle pääomalle kuin toimialan mediaani.

6.1.5 Oman pääoman tuotto prosentti

$$\text{Oman pääoman tuotto- \%} = \frac{\text{Nettotulos (12 kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma}} \times 100$$

Oman pääoman tuotto prosentti tunnuslukuna mittaa yrityksen kykyä tuottaa tulosta omistajien yritykseen sijoittamalle pääomalle. Tunnusluvun oikaistu oma pääoma lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvosta ja muutetaan tarpeen vaatiessa vuotta vastaavaksi. Oman pääoman tuotto prosentin tavoite määräytyy omistajien asettamaan tuottovaatimukseen, mutta peruseriaatteena on, että yritys pystyisi tekemään tuottoa omalle pääomalle. (YTN 2005, 60.)

TAULUKKO 20. Oman pääoman tuotto-%.

Oman pääoman tuotto-%	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yritys X	13,05 %	39,63 %	13,52 %	1,21 %	2,86 %	27,98 %

Kannattavuuden kehitys ei poikkea aikaisemmista lasketuista tunnusluvuista myöskään oman pääoman tuoton osalta. Vuonna 2011 kannattavuus on parantunut reilusti myös oman pääoman tuoton osalta. Kasvua edelliseen vuoteen on kertynyt noin 25 prosenttia, jota voidaan pitää jo erittäin hyvänä tuottona. Kehitys on ollut tarkastelujakson aikana samanlaista kuin edellä lasketuissa tunnusluvuissa. Vuodet 2009 ja 2010 ovat olleet heikompia kuin muut ja vuosi 2007 kannattavuudeltaan tarkastelujakson paras.

6.2 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Yrityksen sidosryhmistä erityisesti tavarantoimittajat ja velkojat ovat kiinnostuneita yrityksen maksuvalmiudesta. Maksuvalmius tarkoittaa yrityksen kykyä selviytyä lyhyen aikavälin erääntyvistä velvoitteista ja yllättävistä maksuista. Maksuvalmiuden mittarit perustuvat taseen lyhytvaikutteisiin eriin, joita kutsutaan yleisesti käyttöpääomaksi. Bruttokäyttöpääoma koostuu yrityksen vaihto-omaisuudesta ja rahoitusomaisuudesta. Rahoitus- ja vaihto-omaisuus kertoo yrityksen liiketoiminnan pyörittämiseen sitoutuneista varoista. Nettokäyttöpääoma muodostuu siten, että bruttokäyttöpääomasta vähennetään lyhytaikaiset velat. Näin saadaan tietoa siitä, että kuinka paljon yrityksen käyttöpääomasta on rahoitettu omalla pääomalla tai vieraalla pitkäaikaisella pääomalla. Nettokäyttöpääoma mittaa myös yrityksen likviditeettiä eli kykyä selviytyä lyhytaikaisista maksuistaan. (Niskanen & Niskanen 2003, 117.)

6.2.1 Quick ratio

Quick ratio on mittari, joka mittaa yrityksen lyhytaikaista maksuvalmiutta. Se on käytännössä sama kuin nettokäyttöpääoma, mutta esitetään suhdelukumuotoisena ja sen avulla saadaan yleisesti luotettavampia mittaustuloksia. Yleisemmin käytettävää current ratiosta quick ratio eroaa siten, että käyttöpääomasta vähennetään yrityksen varastot. Koska tutkittavan yrityksen X tase ei sisällä vaihto-omaisuutta eikä se ole tyypillistä liiketoiminnalle, tässä tutkimuksessa käytetään likviditeetin mittaamiseen quick ratiota. (Niskanen & Niskanen 2003, 120.)

Quick ratio lasketaan seuraavan kaavan mukaisesti:

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Tunnuslukujen arvoja voidaan verrata Yritystutkimusneuvottelukunnan asettamiin ohjearvoihin. Quick ration ohjearvot ovat seuraavat:

yli 1 hyvä
0,5-1 tyydyttävä
alle 0,5 heikko

TAULUKKO 21. Quick ratio.

Quick ratio	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yritys X	0,99 %	1,15 %	0,98 %	0,86 %	0,98 %	1,01 %
Yritys Y	0,91	0,96 %	0,95 %	0,97 %	1,02 %	1,01 %

Taulukosta 21 havaitaan, että yrityksen lyhyen aikavälin maksuvalmius on hyvällä tasolla. Tarkastelujakson aikana yrityksen quick ratio on ollut hyvin lähellä hyvää tasoa ja vuoden 2009 pienen laskun ja tyydyttävän tason jälkeen se on noussut vuoteen 2011 mennessä hyväksi. Luku 1,01 tarkoittaa käytännössä sitä, että yrityksen rahoitusomaisuus riittäisi maksamaan yrityksen lyhytaikaisen velan 1,01-kertaisesti. Taulukosta 21 voidaan havaita, että kilpailijayrityksen Y quick ratio on ollut vuonna 2011 täsmälleen sama kuin yrityksellä X ja eroja yritysten lyhyen ajan maksuvalmiudessa ei ole. Kuuden vuoden tarkastelujaksolla myös yrityksen Y quick ratio on ollut hyvin lähellä hyvää tasoa ja vuonna 2009 jopa hieman parempi kuin yrityksellä X. Molempien yritysten kohdalta voidaan todeta, että likviditeetti on riittävää ja kehitys tarkastelujakson aikana on ollut positiivista.

Quick ration heikkoutena voidaan pitää sitä, että se antaa tietoa maksuvalmiudesta vain yhden hetken aikana. Tunnuslukuista ei voi päätellä, kuinka yrityksen likviditeetti

on vaihdellut tilikauden aikana ja tällaisia mittareita voidaan helposti manipuloida muun muassa verotussyistä tehtävien niin sanottujen tilinpäätösoston kirjaamisen myötä. (Niskanen & Niskanen 2003, 121.)

6.2.2 Nettokäyttöpääomaprocentti

Nettokäyttöpääomaprocentti on yleisesti käytetty likviditeettiä mittaava tunnusluku, joka mittaa yrityksen nettokäyttöpääomaa suhteessa liikevaihtoon. Mittari on erittäin käyttökelpoinen kun tarkastellaan yrityksen likviditeetin kehitystä suhteessa liikevaihtoon. (Niskanen & Niskanen 2003, 121.) Tunnusluku lasketaan seuraavan kaavan mukaisesti

$$\text{Nettokäyttöpääoma- \%} = \frac{\text{Nettokäyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto (12 kk)}} \times 100$$

TAULUKKO 22. Nettokäyttöpääomaprocentit.

Nettokäyttöpääoma- %	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yritys X	-0,10 %	2,02 %	-0,33 %	-1,33 %	-0,31 %	0,11 %
Yritys Y	-6,95 %	-2,17 %	-1,94 %	-1,30 %	-0,28 %	-0,24 %

Taulukon 22 luvuista voidaan tehdä havainto, että yrityksen nettokäyttöpääoma suhteessa liikevaihtoon on noussut vuonna 2011 positiiviseksi 0,11-prosenttiin. Tarkastelujakson aikana vuosina 2006, 2008, 2009 ja 2010 nettokäyttöpääoman suhde liikevaihdosta on ollut pienempi ja täten tunnusluku on ollut negatiivinen. Tämä on johtunut negatiivisesta nettokäyttöpääomasta eli siitä, että yrityksen lyhytaikainen velka on ollut suurempi kuin rahoitusomaisuus. Likviditeetin kehitys suhteessa liikevaihtoon on lähtenyt nousuun vuonna 2010 ja vuonna 2011 nettokäyttöpääoma on ollut positiivinen. Verrattaessa kilpailijaan, voidaan tehdä huomio, että yrityksen Y koko tarkastelujakso on ollut negatiivinen. Nettokäyttöpääoman kehitys suhteessa liikevaihtoon on ollut yrityksellä X hieman parempi, koska vuonna 2011 yrityksen nettokäyttöpääoma on ollut lyhytaikaista vierasta pääomaa suurempaa.

6.3 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuus tarkoittaa yrityksen kykyä selviytyä pidemmän aikavälin velvoitteistaan. Vakavaraisuuden tunnusluvuille olennaista on, että yleensä ne pyrkivät kuvaamaan yrityksen pääomarakennetta eli oman ja vieraan pääoman suhdetta. Vakavaraisuutta arvioitaessa yrityksessä, olisi tärkeää, että oman pääoman osuus kattaisi vieraan pääoman ehtoisestä rahoituksesta syntyneet korko- ja rahoituskulut pitkällä aikavälillä liiketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Markkinatilanteesta riippuen yrityksen velkaantuminen voidaan tehdä hallitusti, jolloin siitä saadut edut ovat kannattavampia verrattuna liian suureen omavaraisuuteen. Hallittua velkaantumista puoltavia syitä voivat olla vieraan pääoman omaa pääomaa pienempi tuottovaatimus, jota korkojen vähennyskelpoisuus vielä entuudestaan pienentää. Toinen hallittua velkaantumista puoltava syy voi olla ns. velkaantumisen vipuvaikutus, jonka myötä yrityksen osakekohtainen tuotto kasvaa kun velkaantumisaste nousee. Velkaantumisen vipuvaikutus ei ole kuitenkaan yrityksen kannalta autuaaksi tekevä, koska velkaantumisen myötä myös riskit kasvavat. (Niskanen & Niskanen 2003, 130.)

Tässä kappaleessa yrityksen vakavaraisuutta tarkastellaan omavaraisuusasteen, suhteellisen velkaantuneisuuden ja gearing-prosentin perusteella, jotka mittaavat yrityksen rahoitusrakennetta.

6.3.1 Omavaraisuusaste

Tunnusluku omavaraisuusaste lasketaan suhteuttamalla yrityksen oikaistu oma pääoma taseen loppusummaan. Taseen loppusummasta vähennetään saadut ennakot, joihin liittyy yrityksen vaihto-omaisuuteen sisältyviä keskeneräisiä töitä tai projekteja. (Niskanen & Niskanen 2003, 131.) Omavaraisuusaste lasketaan seuraavan kaavan mukaisesti:

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistu taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}} \times 100$$

Yritystutkimusneuvottelukunta asettaa omavaraisuudelle seuraavat ohjearvot:

yli 40 % hyvä
20-40 % tyydyttävä
alle 20 % heikko

TAULUKKO 23. Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yritys X	29,20 %	38,50 %	36,90 %	52,31 %	42,16 %	45,24 %
Yritys Y	-2,05 %	0,66 %	0,44 %	0,30 %	3,89 %	2,86 %
Toimiala	15,20 %	13,20 %	10,00 %	5,40 %		

Yrityksen X omavaraisuusaste on ollut vuonna 2011 45,24 prosenttia ja kasvua edellisestä vuoteen nähden on tullut hieman yli 3 %. Parhaimmillaan yrityksen omavaraisuus on ollut vuonna 2009, jolloin oman pääoman osuus koko taseesta on ollut hieman yli puolet. Vuodesta 2006 omavaraisuus on kasvanut tyydyttävällä tasolla ja vuonna 2009 se on noussut hyvälle tasolle ohjearvoilla mitattuna. Kun tarkastellaan yrityksen X omavaraisuutta verrattuna kilpailijaa Y, voidaan todeta, että yritysten rahoitusrakenne poikkeaa toisistaan merkittävästi. Siinä, missä yrityksellä X omavaraisuus on kelvollisella tasolla koko tarkastelujaksolla, on silmiin pistävää kuinka kilpailijan omavaraisuus on suorastaan heikolla tasolla. Vuoden 2011 omavaraisuus on ollut vain 2,86 prosenttia, joka on tutkitavan yrityksen vastaavaa lukemaa reilusti yli 40 prosenttia pienempi. Koko tarkastelujaksolla yrityksen Y omavaraisuus on ollut erityisen heikolla tasolla ja vuonna 2006 jopa miinusmerkkinen, negatiivisen oman pääoman myötä. Myös toimialatilastoja tutkimalla käy varsin selväksi, että yrityksen X omavaraisuusaste on erittäin hyvä verrattuna toimialan mediaaniin.

6.3.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus on tunnusluku, jossa yrityksen vieras pääoma suhteutetaan liikevaihtoon. Tunnusluku on luotettava kun vertaillaan saman toimialan yrityksiä, joilla erityisesti kustannusrakenne ovat samankaltaisia. (Niskanen & Niskanen 2003, 132.)

Suhteellinen velkaantuneisuus lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} = \frac{\text{Taseen velat} - \text{Saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto (12 kk)}} \times 100$$

Yritystutkimusneuvottelukunta on asettanut suhteelliselle velkaantuneisuudelle ohjearvot:

alle 40 % hyvä
40-80 % tyydyttävä
yli 80 % heikko

TAULUKKO 24. Suhteellinen velkaantuneisuus.

Suhteellinen velkaantuneisuus	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yritys X	27,54 %	18,92 %	21,64 %	13,64 %	24,69 %	19,37 %
Yritys Y	44,35 %	19,83 %	17,20 %	15,18 %	20,41 %	18,78 %
Toimiala	19,40 %	22,30 %	25,90 %	28,40 %		

Yrityksen X suhteellinen velkaantuneisuus on pienentynyt vuodesta 2010 vuoteen 2011 noin 5 prosenttia pienentäen myös yrityksen rahoitusriskiä. Tilinpäätöstä tarkasteltaessa tämä on seurausta ainoastaan liikevaihdon kasvusta, velkojen ollen samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Tarkastelujakson aikana yrityksen X suhteellinen velkaantuneisuus on ollut ohjearvoihin peilattuna varsin hyvällä tasolla ja toimialakohtaisesti keskimääräisesti samalla tasolla kuin toimialan mediaani. Kilpailijavertailussa vuonna 2011 yrityksen X suhteellinen velkaantuneisuus on ollut vajaan prosentin suurempi kuin yrityksellä Y, mutta ero ei ole mitenkään merkittävä. Tarkasteltaessa molempien yritysten aikasarjaa voidaan todeta, että yritysten suhteellinen velkaantuneisuus on hyvällä tasolla ja kehitys tarkastelujakson aikana on ollut samankaltaista. Poikkeuksena on vuosi 2006, jolloin Y:n suhteellinen velkaantuneisuus on ollut tyydyttävä.

6.3.3 Gearing-prosentti

Gearing-prosentti on hyvin paljon käytetty vakavaraisuuden mittari, joka mittaa teoreettisesti yrityksen vieraan pääoman tasoa suhteessa omaan pääomaan tilanteessa, jossa se käyttäisi kaiken likvidin omaisuutensa korollisten velkojen lyhentämiseen. Tunnusluvussa yrityksen korollisesta vieraasta pääomasta vähennetään likvidit rahavarat ja luku suhteutetaan omaan pääomaan. Arvioitaessa yrityksen gearing-prosenttia voidaan tehdä johtopäätös siten, että yrityksen velkaantuneisuus paljastuu sen mukaan mitä suurempi gearing-prosentti on. Jos tunnusluvun arvo on alle 100 %, voidaan sitä pitää hyvänä. Jos arvon miinusmerkkisyys johtuu negatiivisesta omasta pääomasta, voidaan tunnuslukua pitää heikkona. (Niskanen & Niskanen 2003, 133.) Gearing-prosentti saadaan seuraavasta kaavasta:

$$\text{Gearing-prosentti} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{Rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

TAULUKKO 25. Gearing-prosentti.

Gearing- %	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yritys X	55,68 %	8,50 %	36,67 %	26,22 %	40,13 %	9,75 %
Yritys Y	307,06 %	-880,99 %	-4221,05 %	84,59 %	-186,93 %	-257,56 %

Yrityksen X gearing-prosentti on ollut vuonna 2011 9,75, joka on noin 30 prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna. Ero vuoteen 2010 on johtunut erityisesti korollisen pitkäaikaisen velan pienenemisestä ja oman pääoman kasvusta. Tarkastelujakson aikana yrityksen nettovelkaantuminen on ollut huipussaan vuonna 2006, jolloin yrityksen toimintaa on rahoitettu vieraalla pääomalla 55-prosenttisesti. Tarkastelujaksolla nettovelkaantumisen vaihtelut ovat olleet suuria, mutta tunnusluvun perusteella hyvin hallinnassa. Vertailtaessa kilpailijaan Y, voidaan havaita suuria eroja yritysten välillä. Yritys Y:n nettovelkaantuminen on ollut tarkastelujakson aikana pääsääntöisesti negatiivista, joka johtuu vähäisestä korollisen vieraan pääoman määrästä ja siihen verrattuna suurista likvideistä rahavaroista. Vuosien 2006—2008 tilinpäätösten perus-

teella kilpailijalle ei ole ollut vierasta pääomaa taseessaan, joten vertailu ei ole niiden vuosien osalta relevanttia. Tuloksista voidaan todeta, että tutkittava yritys X pyrkii rahoittamaan toimintaansa osittain korollisella vieraalla pääomalla kun taas kilpailijalla toiminnan rahoittaminen keskittyy lähinnä likvidien rahavarojen puolelle.

7 Kassavirtalaskelma

Kassavirtalaskelma selvittää yrityksen tilikauden kassavirrat. Yritysten tilinpäätökset laaditaan yleisesti suoriteperusteisesti, jolloin liiketapahtumat merkitään kirjanpitoon kun tavarat tai palvelut luovutetaan asiakkaalle. Kassavirtalaskelma laaditaan virallisen tuloslaskelman ja taseen perusteella maksuperusteisesti. Silloin sen ideana on se, että kassatuloista eli liikevaihdosta vähennetään kassamenoja niiden taloudellisessa etuoikeusjärjestyksessä. Tällaisesta laskelmasta voidaan nähdä yrityksen rahojen riittävyys. Kassamenoina huomioidaan ensin liiketoiminnan pyörittämisen kannalta oleellimmat pakolliset juoksevat menot ja jos niiden jälkeen yrityksen kassajäämä on positiivinen, voidaan sitä käyttää vieraan pääoman korkokulujen sekä osinkojen tai investointien rahoittamiseen. Kassajäämän oltua negatiivinen on erittäin hyödyllistä selvittää, mistä kassamenojen hoitamiseksi on saatu rahaa. Kassavirtalaskelman tulot ja menot arvostetaan maksuperusteisesti, jolloin tarkastellaan yritykseen tulleita ja sieltä menneitä rahavirtoja. (Leppiniemi & Kykkänen 2007, 150.)

Kassavirtalaskelman oleellisin työvaihe on suoriteperusteisen tuloslaskelman muuttaminen maksuperusteiseksi. Yleinen periaate on, että tuloihin ja menoihin kohdistetaan niihin liittyvät saamiset ja velat. Esimerkiksi myyntisaamiset kertovat, ettei yritys ole saanut koko myyntiään liikevaihtona kassaan ja ostovelat sen, ettei yritys ole maksanut asiakkailleen kassasta kaikkia suorituksia. Muutettaessa yrityksen tuloja ja menoja maksuperusteiseksi on yleistä, että joudutaan tekemään oletuksia virallisen tilinpäätöksen eri erien saamisten ja velkojen osalta. Tämä siksi, koska virallinen tilinpäätös liitetietoineen ei yleensä tarjoa tarpeeksi tietoa siitä, kuinka paljon saamisia ja velkaa kohdistuu tietyille tilinpäätöserille. Tavanomaisesti on se, että siirtovelat ja siirtosaamiset yhdistetään samaan erään *Liiketoiminnan muut kulut*, vaikka osa saamisista liittyisikin esimerkiksi rahoitustuottoihin. Jos liitetiedot tarjoavat tietoa yrityksen siirtosaamisista, voidaan siinä tapauksessa kohdistaa ne tarkasti oikeaan erään. Kassavirtalaskelman perusteella voidaan myös laskea kassavirtaperusteisia tunnuslukuja, joiden avulla saadaan tarkempaa tietoa kassavirtojen riittävydestä. (Leppiniemi & Kykkänen 2007, 151.)

KASSAVIRTALASKELMA**Liikevaihto**

- /+ Myyntisaamisten lisäys/vähennys
- /+ Osatuloutuksen saamisten lis/väh
- +/- Saatujen ennakoiden lis/väh

Myynnin kassaanmaksut

- + Liiketoiminnan muut tuotot
- Ostot tilikauden aikana
- +/- Ostovelkojen lisäys/vähennys
- /+ Vaihto-omaisuusennakoiden lis/väh
- Liiketoiminnan kulut
- +/- Siirtovelkojen lisäys/vähennys
- /+ Siirtosaamiset (pl. Osatuloutuksen saamiset) lisäys/vähennys
- +/- Muiden lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys/vähennys
- +/- Pakollisten varausten lisäys/vähennys
- + Valmistus omaan käyttöön

Toimintajäämä

- + Rahoitustuotot
- Rahoituskulut
- Verot
- Osingot/yksityiskäyttö
- +/- Satunnaiset tuotot/kulut

Rahoitusäämä

- /+ Investoinnit
- /+ Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lis/väh

Investointijäämä

- +/- Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys/vähennys
- +/- Lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman lis/väh
- +/- Pääomalainojen lisäys/vähennys
- +/- Oman pääoman maksullinen lis/väh (pl. Osingonjako)
- +/- Muiden lyhytaikaisten saamisten lisäys/vähennys
- /+ Likvidien varojen lisäys/vähennys

= 0

KUVIO 3. Kassavirtalaskelma (YTN 2005, 45).

7.1 Yrityksen X kassavirtalaskelma 2011

Yritystutkimusneuvottelukunnan kassavirtalaskelman mallin ja ohjeiden mukaisesti laadittu kassavirtalaskelma näyttää seuraavalta:

TAULUKKO 26. Yritys X Oy:n kassavirtalaskelma 2011.

KASSAVIRTALASKELMA YRITYS X

	2011
Liikevaihto	2 838 559,59
-/+ Myyntisaamisten lisäys/vähennys	-79 654,76
-/+ Osatuloutuksen saamisten lis/väh	0
+/- Saatujen ennakoiden lis/väh	-450,00
Myynnin kassaanmaksut	2 758 454,83
+ Liiketoiminnan muut tuotot	79 942,33
- Ostot tilikauden aikana	0
+/- Ostovelkojen lisäys/vähennys	16 945,74
-/+ Vaihto-omaisuusennakoiden lis/väh	0
- Liiketoiminnan kulut	-2 753 322,94
+/- Siirtovelkojen lisäys/vähennys	52 532,26
-/+ Siirtosaamiset (pl. Osatuloutuksen saamiset) lisäys/vähennys	-400,39
+/- Muiden lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys/vähennys	43 332,86
+/- Pakollisten varausten lisäys/vähennys	0
+ Valmistus omaan käyttöön	0
Toimintajäämä	197 484,69
+ Rahoitustuotot	1 507,47
- Rahoituskulut	-3 660,54
- Verot	-40 666,74
- Osingot/yksityiskäyttö	-36275,00
+/- Satunnaiset tuotot/kulut	0
Rahoitusäämä	118 389,88
-/+ Investoinnit	0
-/+ Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lis/väh	0
Investointijäämä	118 389,88
+/- Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys/vähennys	-76 538,87
+/- Lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman lis/väh	0,00
+/- Pääomalainojen lisäys/vähennys	0,00
+/- Oman pääoman maksullinen lis/väh (pl. Osingonjako)	0,00
+/- Muiden lyhytaikaisten saamisten lisäys/vähennys	-383,18
-/+ Likvidien varojen lisäys/vähennys	-41 467,83
= 0	0

7.1.1 Myynnin kassaanmaksut

Kassavirtalaskelman ensimmäinen vaihe on myynnin kassaanmaksujen korjaaminen myyntisaamisten, saatujen ennakoiden ja osatuloutusten muutoksilla. Seuraavasta taulukosta havaitaan, että yrityksen X vuoden 2011 liikevaihto oli 2 838 559,59 euroa ja tilikauden lopussa yrityksen myyntisaamiset olivat 346 092,06 euroa. Näiden lukujen perusteella yrityksen myynnin kassavirta oli vuonna 2011 $2\,838\,559,59 - 346\,092,06 = 2\,492\,467,53$ euroa, mutta yrityksellä oli edelliseltä tilikaudelta 2010 periytyviä myyntisaamisia 266 437,30 euroa, jotka ovat kertyneet yrityksen kassaan vuonna 2011. Vaikka vuoden 2010 myyntisaamiset eivät kuulu yrityksen 2011 liikevaihtoon, vaikuttavat ne silti tilikauden 2011 kassavirtaan kasvattaen sitä. Yrityksen myynnin kassavirta muodostuu siten, että vuoden 2011 liikevaihdosta (2 838 559,59 €) vähennetään tilikauden lopun myyntisaamiset (346 092,06 €) ja lisätään tilikauden alun myyntisaamiset (266 437,30 €). Myyntisaamisissa on huomioitu yrityksen myyntisaamiset omistusyhteisyrittäjiltä vuonna 2011 suuruudeltaan 4000 euroa. Yrityksellä X:llä on myös myyntisaamisten lisäksi saatuja ennakoita vuodelta 2010 450 euroa ja vuonna 2011 0 €. Muutos on ollut myynnin kassavirtojen kannalta negatiivinen ja saatujen ennakoiden pieneneminen on pienentänyt yrityksen myynnin kassaanmaksuja.

Taulukko 27. Myynnin kassaanmaksut.

	2011	2010	Muutos	
Liikevaihto	2 838 559,59			2 838 559,59
Myyntisaamiset	346 092,06	266 437,30	79 654,76	- 79 654,76
Saadut ennakot	0,00	450,00	-450,00	-450,00
Myynnin kassaanmaksut				2 758 454,83

Kun liikevaihdosta on saatu eliminoitua saman tilikauden myyntisaamiset, lisättyä edellisen tilikauden myyntisaamisten kassaanmaksut ja vähennettyä saatujen ennakoiden vähentyminen saadaan yrityksen myynnin kassaanmaksuiksi 2 758 454,83 euroa, joka on hieman pienempi kuin tilikauden liikevaihto.

7.1.2 Toimintajäämä

Toimintajäämää laskettaessa myynnin kassaanmaksuista vähennetään yleisesti yrityksen varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvat kulut. Ostovelkojen, siirtovelkojen ja siirtosaamisten vaikutukset kassavirran toimintajäämään lasketaan tilikauden alun ja lopun summien mukaisesti.

Seuraavasta taulukosta (taulukko 28) havaitaan, että yritys X:llä ei ole ollut ostoja vuonna 2011 lainkaan. Ostovelka on ollut tilikauden lopussa 62 570,90 euroa ja tilikauden alussa 45 625,16 euroa. Ostovelat ovat kasvaneet tilikaudella 16 945,74 euroa, joka kertoo siitä, että yrityksen tilikauden kassaperusteiset menot ovat pienentyneet.

TAULUKKO 28. Toimintajäämä.

	2011	2010	Muutos	
Myynnin kassaanmaksut				2 758 454,83
Liiketoiminnan muut tuotot				+ 79 942,33
Ostot tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	
Ostovelat	62 570,90	45 625,16	16 945,74	+ 16 945,74
Vaihto-omaisuusennakot	0,00	0,00	0,00	
Liiketoiminnan kulut	-2 753 322,94			- 2 753 322,94
Siirtovelat	160 526,17	107 993,91	52 532,26	+ 52 532,26
Siirtosaamiset	24 194,45	23 794,06	400,39	- 400,39
Muut lyhytaikaiset korottomat velat	202 668,23	159 335,37	43 332,86	+ 43 332,86
Toimintajäämä				197 484,69

Liiketoiminnan kulut sisältävät yrityksen vuoden 2011 tuloslaskelman erät: ulkopuoliset palvelut, henkilöstökulut ja liiketoiminnan muut kulut. Kuluerien suoriteperusteisuus korjataan kassaperusteiseksi siirtovelkojen muutoksella. Tilikauden lopussa yrityksen siirtovelat olivat 160 526,17 euroa ja tilikauden alussa 107 993,91 euroa. Tilikauden aikana yrityksen siirtovelat ovat kasvaneet 52 532,26 euroa, josta johtuen kassasta maksut ovat pienentyneet ja täten siirtovelkojen kasvaminen lisää yrityksen toimintajäämää. Yrityksen siirtosaamiset ovat kasvaneet 400,39 euroa, joka tarkoittaa sitä, että yrityksen kassaanmaksut ovat pienentyneet tilikauden aikana. Toimintajäämää laskettaessa huomioidaan myös yrityksen muiden lyhytaikaisten korottomien

velkojen muutos. Tässä erässä on huomioitu virallisen taseen vastattavan erät: velat omistusyhteisy yrityksille ja muut velat. Näiden erien yhteenlaskettujen summien perusteella voidaan todeta, että muut lyhytaikaiset korottomat velat ovat kasvaneet tilikaudella 2011 43 332,86 euroa. Tämä erä on siirtovelkojen luonteinen erä ja täten sen kasvu pienentää yrityksen maksamien kassavirtojen määrää ja täten toimintajäämä kasvaa.

7.1.3 Rahoitusjäämä

Kun kassavirtalaskelmassa on laskettu toimintajäämä, sen jälkeen siitä vähennetään erilaiset rahoitukseen liittyvät kulut ja tuotot. Erät rahoitustuotot ja rahoituskulut saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta ja näiden lisäämisen tai vähentämisen jälkeen toimintajäämästä vähennetään verot ja osingonmaksut. Verot saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta ja osingonmaksut tilinpäätöksen liitetiedoista (Niskanen 2003, 184.) Yritys X:n vuoden 2010 tilinpäätöksen liitetiedoista käy ilmi, että yritys on päättänyt jakaa osinkoa 36,28 euroa per osake. Osakkeiden lukumäärän ollessa 1000 kpl, on yritys jakanut osinkoa yhteensä 36 275 euroa ja tämä on muuttunut kassasta maksuksi vuonna 2011. Rahoitusjäämä on ollut rahoitustuottojen ja kulujen jälkeen 118 389,88.

7.1.4 Investointijäämä

Yrityksen kassavirtalaskelmasta käy ilmi, ettei yrityksen investoinneissa tai sijoituksissa ole ollut muutoksia tilikauden alun ja lopun välillä. Investoinneissa tilikauden lopun käyttöomaisuuteen lisätään tilikauden poistot ja saadusta summasta vähennetään tilikauden alun saldo. Yrityksen X tapauksessa poistot ovat tilikauden lopun ja alun suuruiset ja investointeja ei ole tehty tilikauden aikana. Virallisesta taseesta käy myös ilmi, että yrityksen sijoituksissa ei ole tapahtunut muutoksia tilikauden aikana. Kassavirtalaskelmassa ei siis tule vähennyksiä tai lisäyksiä rahoitusjäämään ja investointijäämä on täten myös 118 389,88 euroa.

7.1.5 Rahoituserien muutokset

Investointijäämästä tehdään vielä rahoituserien muutosten vähennykset ja lisäykset nettomääräisinä. Seuraava taulukko esittää investointijäämästä vähennettävien rahoituserät eroteltuina. Yrityksen pitkäaikainen vieras pääoma on pienentynyt tilikauden aikana 76 528,87 euroa, joka tarkoittaa sitä, että yritys on lyhentänyt lainaa enemmän kuin ottanut uutta velkaa. Sen johdosta yrityksestä on lähtenyt kassavirtaa pois päin rahoituslaitoksille. Yrityksen lyhytaikainen korollinen vieras pääoma ei ole muuttunut, eikä yritys ole muuttanut osakepääomaansa osakeanneilla tilikauden aikana. Yrityksen lyhytaikaiset saamiset ja kassavarat ovat lisääntyneet tilikauden aikana.

TAULUKKO 29. Rahoituserät.

	2011	2010	Muutos	
Investointijäämä				118 389,88
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lis/väh	87 724,27	164 263,14	76 538,87	-76 538,87
Lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman lis/väh	36 200,00	36 200,00	0,00	
Oman pääoman maksullinen muutos	0,00	0,00	0,00	
Muiden lyhytaikaisten saamisten lis/väh	3 141,36	2 758,18	383,18	-383,18
Likvidien varojen lis/väh	91 648,39	50 180,56	41 467,83	-41 467,83
= 0				0

Taseesta laskettu kassavarojen muutos on eräänlainen tarkastuserä ja sen tulisikin olla samansuuruinen kuin muiden kassavirtojen perusteella laskettava kassavirta. (Niskanen & Niskanen 2003, 186).

Yrityksen X vuoden 2011 kassavirtalaskelman perusteella voidaan sanoa, että yrityksen kassaanmaksut ovat riittäneet hyvin liiketoiminnan menoihin ja muihin kuluihin. Yrityksen tulo-rahoitus on riittänyt tilikauden aikana erittäin hyvin pitkäaikaisen vieraan pääoman lyhentämiseen ja myös rahaa on jäänyt kassavarojen kasvattamiseen.

7.2 Kassavirtalaskelman tunnusluvut

Perinteisen tilinpäätösanalyysin tueksi voidaan myös laskea kassaperusteisia tunnuslukuja, jotka ovat hyödyllisiä yrityksen likviditeetin ja tulorahoituksen arvioinnissa. (Niskanen & Niskanen 2003, 186).

7.2.1 Rahoitusjäämäprosentti

Rahoitusjäämäprosentti kertoo kuinka hyvin yritys on selviytynyt tilikauden aikana liiketoiminnan kassastamaksuista. Kassavirtaperusteisena tunnuslukuna rahoitusjäämäprosentin ollessa positiivinen, yritys on pystynyt käyttämään tulorahoitustaan mahdollisten investointien ja vieraan pääoman lyhentämiseen. (Niskanen & Niskanen 2003, 186.) Rahoitusjäämäprosentti lasketaan seuraavan kaavan mukaisesti:

$$\text{Rahoitusjäämä- \%} = \frac{\text{Rahoitusjäämä}}{\text{Myynnin kassaanmaksut}} \times 100 \%$$

Yrityksen vuoden 2011 kassavirtalaskelmasta laskettuna tunnusluku muodostuu seuraavasti:

$$\text{Rahoitusjäämä- \%} = \frac{118\,389,88}{2\,758\,454,83} \times 100 \% = 4,29 \%$$

Yrityksen X rahoitusjäämäprosentti on ollut positiivinen, joten yritys on pystynyt käyttämään tulorahoitustaan vieraan pääoman takaisinmaksuihin ja kassavarojen kasvatamiseen.

7.2.2 Lainojen hoitokate

Tunnusluku lainojen hoitokate mittaa yrityksen kassavirtojen riittävyyttä vieraan pääoman maksuveloitteiden hoitamiseen. Tunnusluvusta paljastuu se, kuinka hyvin yrityksen rahoitustuloksella voidaan kattaa vieraan pääoman rahoituksesta syntyvät kassavirrat ulospäin. Näillä tarkoitetaan lainojen korkoja ja lainojen lyhennyksiä. (Niskanen & Niskanen 2003, 188.) Tunnusluku lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Lainojen hoitokate} = \frac{\text{Rahoitusjäämä} + \text{Rahoituskulut}}{\text{Rahoituskulut} + \text{Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset}}$$

Yritystutkimusneuvottelukunta suosittelee tunnusluvulle seuraavia ohjearvoja:

yli 2 hyvä
1-2 tyydyttävä
alle 1 heikko

Yrityksen X vuoden 2011 lainojen hoitokate kaavan mukaisesti laskettuna oli seuraava:

$$\text{Lainojen hoitokate} = \frac{118\,389,88 + 3\,660,54}{3\,660,54 + 76\,538,87} = 1,52$$

Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjearvoilla mitattuna yrityksen X lainojen hoitokate on tyydyttävällä tasolla ja rahoitus riittää kattamaan yrityksen korkokulut ja lainojen lyhennykset.

7.2.3 Rahoituskulujen hoitokate

Lainojen hoitokatteesta poiketen rahoituskulujen hoitokate mittaa yrityksen kykyä suoriutua korkojen ja muiden vieraan pääoman kulujen maksamisesta. Tunnusluku lasketaan jakamalla rahoitusjäämän ja rahoituskulujen summa rahoituskuluilla. Yritystutkimusneuvottelukunnan suosittelema vähimmäisarvo tunnusluvulle on 1. Alle yhden arvolla yritys ei pysty suoriutumaan rahoituskulujen hoitamisesta tulorahoituksella. (Niskanen & Niskanen 2003, 189.)

$$\text{Rahoituskulujen hoitokate} = \frac{\text{Rahoitusjäämä} + \text{Rahoituskulut}}{\text{Rahoituskulut}}$$

Kassavirtalaskelman perusteella laskettu rahoituskulujen hoitokate yrityksessä X on seuraava

$$\text{Rahoituskulujen hoitokate} = \frac{118\,389,88 + 3\,660,54}{3\,660,54} = 33,34$$

Tunnusluvusta voidaan päätellä helposti, että yrityksen X kyky selviytyä rahoituskuluista rahoitusjäämällä on erittäin hyvä.

8 Johtopäätökset

Tilinpäätösanalyysi on perinteinen ja monipuolinen tapa analysoida yrityksen taloudellista tilannetta niin lyhyellä kuin pidemmälläkin aikavälillä. Keskeisin analyysimuoto on tunnuslukuanalyysi, jonka perusteella voidaan laskea kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja. Tunnuslukujen pohjalta voidaan tehdä johtopäätöksiä yrityksen tilanteesta ja tarvittaessa voidaan verrata niitä kilpailijoiden lukuihin. Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma ja trendianalyysi ovat tilinpäätösanalyysin tukena, tarjoten tietoa tilinpäätöserien kehittymisestä. Tilinpäätösanalyysistä saadun tiedon perusteella yrityksen sidosryhmät saavat omiin tarpeisiinsa sopivaa tietoa.

Tilinpäätösanalyysin tunnuslukuanalyysin hyvin oleellinen vaihe on tilinpäätöstietojen oikaiseminen, jotta vertailtavuus yrityksen tilikausien ja eri yritysten välillä on luotettavaa. Tilinpäätösanalyysissä käytettävien tunnuslukujen valitseminen on tärkeä vaihe tilinpäätösanalyysiä tehdessä. Valinta tulee tehdä sen mukaan, mitä taloudellista tietoa yrityksestä halutaan tietää. Tunnuslukujen laskeminen ja sen jälkeen niiden arviointi on hyvin keskeisessä roolissa tilinpäätösanalyysissä. Vertailu saman toimialan kilpailijaan ja toimialatilastoihin on tärkeää, että voidaan selvittää yrityksen asema toimialalla.

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin Yrityksen X Oy kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta tilinpäätösanalyysin avulla. Tutkittava ajanjakso muodostui yrityksen vuosien 2006—2011 julkaistujen virallisten tilinpäätösten perusteella. Kilpailijavertailu tehtiin samalla toimialalla toimivaan yritykseen Y Oy, joka on liikevaihdoltaan astetta suurempi yritys. Tavoitteena oli vertailla erikokoisten, samalla toimialalla toimivien yritysten tilinpäätöksiä ja selvittää yrityksen X asema markkinoilla.

Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma paljastaa sen, että toimialalle on ominaista se, että henkilöstökulut muodostavat valtaosan yrityksen kuluista. Yritysten kulurakenteet ovat hyvin samankaltaiset ja tilikauden 2011 erot tuloksessa johtuivat yrityksen X paremmasta kustannustehokkuudesta.

Tunnuslukuanalyysi kertoo yrityksen X kannattavuuden olevan varsin hyvällä tasolla. Yrityksen liiketoiminta on kauttaaltaan kannattavaa niin liiketoiminnan tuloihin suhteutettuna kuin pääoman tuotoilla mitattuna. Yrityksen kannattavuus on parantunut vuodesta 2010 vuoteen 2011 hyvälle tasolle. Yritys X:n kannattavuus on keskimää-

räisesti varsin samalla tasolla toimialan mediaanin kanssa. Vertailukohtana olevaan yritykseen Y verrattuna, yrityksen X kannattavuus on huomattavasti parempaa kaikilla kannattavuuden tunnusluvuilla mitattuna.

Maksuvalmiutta tarkasteltaessa tunnuslukujen perusteella, voidaan todeta yrityksen X lyhytaikaisen maksuvalmiuden olevan hyvällä tasolla ja tarkastelujakson aikana sen kehitys on ollut tasaista. Yrityksen likviditeetti on kehittynyt tarkastelujakson aikana ja lopulta se on noussut vuonna 2011 positiiviseksi. Kilpailijavertailu paljastaa, että yritykset X ja Y ovat maksuvalmiudeltaan hyvinkin samalla tasolla ja suuria eroja ei ole havaittavissa tunnuslukujen perusteella.

Vakavaraisuuden tunnusluvut kertovat yrityksen X varsin hyvästä pääomarakenteesta. Yrityksen omavaraisuus on erittäin hyvällä tasolla niin ohjearvoihin, kilpailijaan tai toimialatilastojen mediaaniin verrattuna. Velkaantuminen on hallittua ja hyvällä tasolla koko tarkastelujaksolla. Kilpailijaan verrattuna suhteellinen velkaantuneisuus on samaa tasoa. Tunnuslukuanalyysi paljastaa, että yritys X käyttää enemmän vierasta korollista pääomaa liiketoimintansa rahoittamiseen kuin Y, joka keskittyy rahoittamaan toimintaansa likvidein varoin. Kaiken kaikkiaan yritys X:n toiminta on vakava-
raista.

Kassavirtalaskelman tarkoitus on selvittää yrityksen tilikauden kassavirrat. Suoriteperusteisesti tehdyn virallisen tilinpäätöksen erät muutetaan maksuperusteiseksi, jolloin muun muassa ostovelat, myyntisaamiset, siirtovelat ja siirtosaamiset vaikuttavat yrityksen kassaanmaksuihin. Kassavirtalaskelma määrittelee yritykseen tulevan kassavirran riittävyyttä etuoikeusjärjestykseen asetettujen kulujen kattamiseen.

Yrityksen X kassavirtalaskelma osoittavat, että yrityksen kassavirrat riittävät kattamaan erinomaisesti liiketoiminnan varsinaiset kulut ja rahoituskulut. Tulorahoitus on riittänyt pitkäaikaisen korollisen velan lyhentämiseen ja myös kassavarojen kasvatamiseen. Kassavirtalaskelman tunnusluvut kertovat yrityksen kyvystä selvittää vieraan pääoman kuluista ja lyhennyksistä.

Tilinpäätösanalyysin tulokset olivat kohtuullisen luotettavia. Sisäisen tiedon puute yrityksen X tilinpäätöserien taustoista vaikeutti tunnuslukujen syvällistä arviointia.

Saatavilla olevien tietojen perusteella opinnäytetyön tulokset kuitenkin tarjosivat tarpeeksi tietoa yrityksistä ja niiden asemasta toimialalla. Kaikki laskelmat tehtiin käyttäen Microsoft Excel-taulukkolaskentaohjelmaa ja tulokset olivat niiden osalta luotettavia. Opinnäytetyölle asetetut tavoitteet tulivat täytettyä.

LÄHTEET

Finnveran www-sivu [viitattu 26.8.2012]. Saatavissa:

<http://www.finnvera.fi/apps/statistics/industries> -> TOL78 Työllistämistoiminta 2006—2009.

Kallunki, J-P. & Kytönen, E. 2007. *Uusi tilinpäätösanalyysi*. Painos 6. Helsinki: Talentum.

Kinnunen, J., Leppiniemi, J., Martikainen, T. & Virtanen, K. 2000. *Yrityksen taloushallinnon perusteet*. Keuruu: KY-Palvelu Oy.

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2007. *Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta*. Painos 5. Helsinki: WSOY.

Lindfors, H. & Syvänperä, O. 2010. *Pk-yrityksen budjetointi ja raportointi*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2003. *Tilinpäätösanalyysi*. Painos 2. Helsinki: Edita Prima Oy.

Yritystutkimusneuvottelukunta. 2005. *Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi*. Painos 8. Helsinki: Gaudeamus.

Yritys X

Tuloslaskelma (EUR)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liikevaihto	3 086 501,60	4 041 195,02	3 483 931,96	2 693 489,65	2 080 860,86	2 838 559,59
Liiketoiminnan muut tuotot	55 865,66	61 542,20	66 569,51	64 815,30	79 119,32	79 942,33
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-12 858,12	-9 537,08	-3 591,78	-1 303,00	-90,00	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yht.	-12 858,12	-9 537,08	-3 591,78	-1 303,00	-90,00	0,00
Ulkopuoliset palvelut	-82 618,99	-80 419,44	-126 526,18	-77 573,63	-48 468,78	-32 158,49
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-95 477,11	-89 956,52	-130 117,96	-78 876,63	-48 558,78	-32 158,49
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 216 542,98	-2 851 681,23	-2 448 032,95	-1 995 774,24	-1 544 489,34	-2 078 007,23
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-360 424,98	-480 644,99	-429 911,27	-346 478,82	-280 626,96	-365 148,08
Muut henkilösivukulut	-131 149,37	-174 364,33	-136 848,83	-89 061,31	-49 453,50	-79 120,58
Henkilösivukulut yhteensä	-491 574,35	-655 009,32	-566 760,10	-435 540,13	-330 080,46	-444 268,66
Henkilöstökulut yhteensä	-2 708 117,33	-3 506 690,55	-3 014 793,05	-2 431 314,37	-1 874 569,80	-2 522 275,89
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-22 896,83	-20 230,36	-17 997,52	-12 184,21	-8 168,69	-6 439,01
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-22 896,83	-20 230,36	-17 997,52	-12 184,21	-8 168,69	-6 439,01
Liiketoiminnan muut kulut	-251 244,56	-260 917,59	-304 911,47	-220 077,42	-207 629,72	-198 888,56
Liikevoitto	64 631,43	224 942,20	82 681,47	15 852,32	21 053,19	158 739,97
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut korko- ja rahoitustuotot						
Muilta	9 349,67	10 919,12	15 605,28	7 706,54	790,62	1 507,47
Muut korko- ja rahoitustuotot yhteensä	9 349,67	10 919,12	15 605,28	7 706,54	790,62	1 507,47
Korkokulut ja muut rahoituskulut						
Muille	-11 636,38	-12 831,71	-13 669,14	-15 134,11	-5 401,57	-3 660,54
Korkokulut ja muut rahoituskulut yhteensä	-11 636,38	-12 831,71	-13 669,14	-15 134,11	-5 401,57	-3 660,54
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-2 286,71	-1 912,59	1 936,14	-7 427,57	-4 610,95	-2 153,07
Voitto ennen satunnaisia eriä	62 344,72	223 029,61	84 617,61	8 424,75	16 442,24	156 586,90
Voitto ennen tilinpäätössiirt. ja veroja	62 344,72	223 029,61	84 617,61	8 424,75	16 442,24	156 586,90
Tuloverot						
Tilikauden verot	-16 609,41	-58 730,58	-22 438,46	-3 331,59	-5 307,20	-40 666,74
Tuloverot yhteensä	-16 609,41	-58 730,58	-22 438,46	-3 331,59	-5 307,20	-40 666,74
Tilikauden voitto	45 735,31	164 299,03	62 179,15	5 093,16	11 135,04	115 920,16

Yritys X

Tase vastaavaa (EUR)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pysyvät vastaavat						
Aineettomat hyödykkeet						
Muut pitkävaikutteiset menot	15 590,08	9 274,69	2 959,30	0,00	5 000,00	3 750,00
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	15 590,08	9 274,69	2 959,30	0,00	5 000,00	3 750,00
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet, omistetut	0,00	0,00	0,00	3 655,74	3 655,74	3 655,74
Koneet ja kalusto	49 744,32	41 744,90	35 046,37	27 674,74	20 756,05	15 567,04
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	49 744,32	41 744,90	35 046,37	31 330,48	24 411,79	19 222,78
Sijoitukset						
Muut osakkeet ja osuudet	376 645,08	376 645,08	422 805,08	515 787,88	515 787,88	515 787,88
Muut saamiset	168 888,89	186 555,17	208 075,60	0,00	0,00	0,00
Sijoitukset yhteensä	545 533,97	563 200,25	630 880,68	515 787,88	515 787,88	515 787,88
Pysyvät vastaavat yhteensä	610 868,37	614 219,84	668 886,35	547 118,36	545 199,67	538 760,66
Vaihtuvat vastaavat						
Lyhytaikaiset saamiset						
Myyntisaamiset	371 604,91	384 199,35	353 511,56	128 765,04	266 437,30	342 092,06
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 000,00
Muut saamiset	0,00	6 507,36	6 408,90	3 128,90	2 758,18	3 141,36
Siirtosaamiset	85 822,54	20 051,40	50 694,01	50 671,80	23 794,06	24 194,45
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	457 427,45	410 758,11	410 614,47	182 565,74	292 989,54	373 427,87
Rahat ja pankkisaamiset	132 061,02	218 513,89	115 533,31	40 793,44	50 180,56	91 648,39
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	589 488,47	629 272,00	526 147,78	223 359,18	343 170,10	465 076,26
Tase vastaavaa	1 200 356,84	1 243 491,84	1 195 034,13	770 477,54	888 369,77	1 003 836,92

Vastattavaa (EUR)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Oma pääoma						
Osakepääoma	2 522,82	2 522,82	2 522,82	2 522,82	2 522,82	2 522,82
Edellisten tilikausien voitto	302 223,68	311 958,99	376 258,02	395 437,17	360 844,33	335 704,37
Tilikauden voitto	45 735,31	164 299,03	62 179,15	5 093,16	11 135,04	115 920,16
Oma pääoma yhteensä	350 481,81	478 780,84	440 959,99	403 053,15	374 502,19	454 147,35
Vieras pääoma						
Pitkäaikaiset velat						
Lainat rahoituslaitoksilta	257 220,00	217 220,00	216 320,00	108 200,00	164 263,14	87 724,27
Pitkäaikaiset velat yhteensä	257 220,00	217 220,00	216 320,00	108 200,00	164 263,14	87 724,27
Lyhytaikaiset velat						
Lainat rahoituslaitoksilta	40 000,00	40 000,00	50 900,00	10 900,00	36 200,00	36 200,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00	450,00	0,00
Ostovelat	59 293,61	88 557,80	84 296,68	47 883,20	45 625,16	62 570,90
Velat omistusyhteisyrityksille	30 000,00	2 000,00	10 000,00	27 360,00	0,00	12 000,00
Muut velat	300 137,37	222 083,88	242 338,35	105 631,17	159 335,37	190 668,23
Siirtovelat	163 224,05	194 849,32	150 219,11	67 450,02	107 993,91	160 526,17
Lyhytaikaiset velat yhteensä	592 655,03	547 491,00	537 754,14	259 224,39	349 604,44	461 965,30
Vieras pääoma yhteensä	849 875,03	764 711,00	754 074,14	367 424,39	513 867,58	549 689,57
Tase vastattavaa	1 200 356,84	1 243 491,84	1 195 034,13	770 477,54	888 369,77	1 003 836,92

Yritys Y

Tuloslaskelma (EUR)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liikevaihto	1 818 353,07	5 586 903,60	7 643 749,01	7 602 711,10	8 408 328,98	9 455 896,22
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	431,58	10 429,54	10 416,45	17 035,21	22 887,88
Valmiiden ja keskener. Tuotteiden var.muutos	-207,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-286,11	-1 557,21	-3 023,00	-2 556,99	-3 178,19	-5 442,53
Varaston muutos	0,00	58,03	370,82	-677,60	-54,40	-480,64
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yht.	-286,11	-1 499,18	-2 652,18	-3 234,59	-3 232,59	-5 923,17
Ulkopuoliset palvelut	-10 123,33	-58 146,59	-87 851,75	-49 081,52	-1 707,81	-105,00
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-10 409,44	-59 645,77	-90 503,93	-52 316,11	-4 940,40	-6 028,17
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-1 362 495,33	-4 038 724,38	-5 665 295,55	-5 686 467,46	-6 313 300,05	-7 199 116,87
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-215 494,89	-714 155,75	-948 677,39	-988 033,01	-1 066 463,54	-1 279 486,05
Muut henkilösivukulut	-142 116,57	-276 000,31	-346 812,81	-320 487,49	-377 413,07	-416 262,53
Henkilösivukulut yhteensä	-357 611,46	-990 156,06	-1 295 490,20	-1 308 520,50	-1 443 876,61	-1 695 748,58
Henkilöstökulut yhteensä	-1 720 106,79	-5 028 880,44	-6 960 785,75	-6 994 987,96	-7 757 176,66	-8 894 865,45
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 532,49	-15 179,31	-21 763,91	-12 766,25	-36 698,93	-27 524,16
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-4 532,49	-15 179,31	-21 763,91	-12 766,25	-36 698,93	-27 524,16
Liiketoiminnan muut kulut	-155 938,69	-399 511,03	-480 664,61	-404 778,59	-485 944,25	-488 447,65
Liikevoitto	-72 841,84	84 118,63	100 460,35	148 278,64	140 603,95	61 918,67
Rahoitustuotot ja -kulut						
Tuotot muista pysyvien vast. sijoituksista	0,00	200,78	0,57	0,00	0,00	576,00
Muut korko- ja rahoitustuotot	2 547,07	7 897,18	22 772,23	12 343,02	1 788,02	1 437,84
Muut korko- ja rahoitustuotot yhteensä	2 547,07	8 097,96	22 772,80	12 343,02	1 788,02	2 013,84
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-1 186,64	-47 529,26	-93 479,61	-87 243,17	-47 579,14	-53 995,30
Korkokulut ja muut rahoituskulut yhteensä	-1 186,64	-47 529,26	-93 479,61	-87 243,17	-47 579,14	-53 995,30
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	1 360,43	-39 431,30	-70 706,81	-74 900,15	-45 791,12	-51 981,46
Voitto ennen tilinpäätössiirt. ja veroja	-71 481,41	44 687,33	29 753,54	73 378,49	94 812,83	9 937,21
Tuloverot						
Tilikauden verot	15 173,25	-21 171,31	-31 218,28	-22 825,82	-26 994,29	-4 103,43
Tuloverot yhteensä	15 173,25	-21 171,31	-31 218,28	-22 825,82	-26 994,29	-4 103,43
Tilikauden voitto/tappio	-56 308,16	23 516,02	-1 464,74	50 552,67	67 818,54	5 833,78

Yritys Y

Tase vastaavaa (EUR)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pysyvät vastaavat						
Aineettomat hyödykkeet						
Aineettomat oikeudet	1 183,18	1 942,63	1 456,98	1 812,73	1 359,55	1 019,65
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 183,18	1 942,63	1 456,98	1 812,73	1 359,55	1 019,65
Aineelliset hyödykkeet						
Koneet ja kalusto	52 496,93	43 595,24	63 834,83	36 485,93	108 737,05	81 552,79
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	53 680,11	45 537,87	65 291,81	38 298,66	110 096,60	82 572,44
Sijoitukset						
Osuudet omistusoikeusyrityksissä	0,00	0,00	600,00	600,00	600,00	600,00
Osuudet saman konsernin yrityksissä	0,00	0,00	2 500,00	0,00	0,00	0,00
Sijoitukset yhteensä	0,00	0,00	3 100,00	600,00	600,00	600,00
Pysyvät vastaavat yhteensä	53 680,11	45 537,87	68 391,81	38 898,66	110 696,60	83 172,44
Vaihtuvat vastaavat						
Vaihto-omaisuus						
Aineet ja tarvikkeet	783,79	841,82	0,00	0,00	0,00	0,00
Tavarat	0,00	0,00	1 212,64	535,04	480,64	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	783,79	841,82	1 212,64	535,04	480,64	0,00
Pitkäaikaiset saamiset						
Lainasaamiset	56 562,36	83 073,08	85 842,36	63 589,63	49 283,28	38 102,63
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	56 562,36	83 073,08	85 842,36	63 589,63	49 283,28	38 102,63
Lyhytaikaiset saamiset						
Myyntisaamiset	592 351,01	892 576,52	731 400,21	809 189,18	988 607,53	1 069 165,13
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	0,00	0,00	5 160,00	1 560,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	4 965,60	12 966,02	13 192,09	8 705,25	4 138,99
Muut saamiset	4 629,45	9 850,26	11 885,93	22 786,13	19 050,49	20 662,04
Siirtosaamiset	32 527,58	13 809,36	156 691,56	94 627,60	40 220,10	62 083,29
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	629 508,04	921 201,74	918 103,72	941 355,00	1 056 583,37	1 156 049,45
Rahat ja pankkisaamiset	49 721,02	64 517,81	247 294,31	113 110,81	568 382,03	550 517,11
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	736 575,21	1 069 634,45	1 252 453,03	1 118 590,48	1 674 729,32	1 744 669,19
Tase vastaavaa	790 255,32	1 115 172,32	1 320 844,84	1 157 489,14	1 785 425,92	1 827 841,63
Vastattavaa (EUR)						
Oma pääoma						
Osakepääoma	2 522,82	2 522,82	2 522,82	2 522,82	2 522,82	2 522,82
Edellisten tilikausien voitto/tappio	37 592,66	-18 715,50	4 800,52	-49 648,31	-893,94	43 901,90
Tilikauden voitto/tappio	-56 308,16	23 516,02	-1 464,74	50 552,67	67 818,54	5 833,78
Oma pääoma yhteensä	-16 192,68	7 323,34	5 858,60	3 427,18	69 447,42	52 258,50
Vieras pääoma						
Pitkäaikaiset velat						
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00	67 018,59	46 584,26
Pitkäaikaiset velat yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	67 018,59	46 584,26
Lyhytaikaiset velat						
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	0,00	0,00	116 009,70	371 545,79	369 337,86
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 176,07
Ostovelat	18 484,35	26 555,05	38 052,77	18 808,14	22 296,13	25 200,75
Muut velat	214 432,78	262 919,45	372 191,71	366 219,97	590 208,57	600 238,24
Siirtovelat	573 530,87	818 374,48	904 741,76	653 024,15	664 909,42	731 045,95
Lyhytaikaiset velat yhteensä	806 448,00	1 107 848,98	1 314 986,24	1 154 061,96	1 648 959,91	1 728 998,87
Vieras pääoma yhteensä	806 448,00	1 107 848,98	1 314 986,24	1 154 061,96	1 715 978,50	1 775 583,13
Tase vastattavaa	790 255,32	1 115 172,32	1 320 844,84	1 157 489,14	1 785 425,92	1 827 841,63

Tilinpäätös vuosi	2006	2007	2008	2009
Yritysten lukumäärä	34	36	43	45
<u>Liikevaihto, 1000 €</u>	693	537	591	509
<u>Liikevaihdon muutos-%</u>	39.8	16.4	30.6	-10.8
<u>Henkilöstö</u>	19	6	20	11
<u>Liikevaihto/henkilö, 1000 €</u>	32	34	33	34
<u>Käyttökate-%</u>	3.9	4.3	3.8	0.4
<u>Liiketulos-%</u>	2.8	2.9	3.2	-0.2
<u>Rahoitustulos-%</u>	4.2	2.7	2.7	-0.4
<u>Nettotulos-%</u>	3.4	2.2	1.9	-1.2
<u>Sijoitetun pääoman tuotto-%</u>	34.0	19.7	23.0	3.2
<u>Kokonaispääoman tuotto-%</u>	15.1	10.3	12.0	1.9
<u>Omavaraisuusaste, %</u>	15.2	13.2	10.0	5.4
<u>Velat/liikevaihto, %</u>	19.4	22.3	25.9	28.4
<u>Current ratio</u>	1.1	1.2	1.1	1.2
<u>Käyttöpääoma-%</u>	8.9	8.9	5.0	6.1
<u>Vaihto-omaisuus/lv, %</u>	0.5	0.6	0.6	0.6
<u>Myyntisaamisten kierto, pv</u>	36	40	25	31
<u>Ostovelkojen kierto, pv</u>	150	119	311	194

(Finnvera 2006—2009.)